

Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Marako ayöru

Kö'du yëti 'ba Yowani Bapatisi

(Mt. 3:1-12; Lk3:1-18; Yn. 1:19-28)

¹ Nenye kö'du yöyö laka ga kö'du Yësu Korisito,
Wisi 'ba Wirì.

² Ayeto rë nì kaa mati Nëbì Yisaya ayöru,
“Ma kutu vo litu ama dagba komo yì
zi gëri ëyì kò'jò.

³ Vidì maako ëdì mbere mì da lipì,
Ako'jò'e gëri nzo zi bi Yere.
O'dò'e gëri mbiyì zi mo zi lasi.”

⁴ Here Yowani alaya mì da lipì bapatisi kì'dì
ehe kö'du yëti. Mo ayada zi zë moto dë nnì tëmì
kö'du kyënyë zi zë bapatisi, ehe Wirì akila kö'du
kyënyë 'bëzë ne.

⁵ Vidì kayo tëmì dakaño 'ba Yuda ehe gawo
kyedre 'ba Yerusalemà ì'bënnì kö'du 'ba Yowani
ne kowo. Zë odrò hë nnì tëmì kö'du kyënyë
'bënnì ne ehe mo abapatisi zë mì ranga 'ba
Yeredene.

⁶ Yowani usu bongo 'bëni o'dò tëmì yëvu 'ba
jemele, ida kò'di wana gbö gë nì, ehe wakonyo
'bomo wòmì ehe yazi mòku.

⁷ Mo ayöyö zi vidiye henye, “Kora mati mo
atayi ta ga ma ne, atëdì kyedre ta da ma. Manza
dë na laka zi ra ma kide akanjo zi kamoka 'bomo
kinga.

⁸ Ma bapatisi ye wini aba, mora mo akabapatisi ye Lawo Kōlō Laka aba.”

Bapatisi 'ba Yēsu

(Mt. 3:13-4:11; Lk. 3:21-22, 4:1-13)

⁹ Tēmī kadra nani, Yēsu ayi tēmī Nazereta mī dakaŋo 'ba Galilaya zi Yowani, zi nī bapatisi mī ranga 'ba Yeredene.

¹⁰ Kandi mati Yēsu asi yaga tēmī wini, mo ongo komoriyē ayēhu rē nī, ehe Lawo Kōlō Laka ayi alosō dō mo kaa atu'bu.

¹¹ Here gu ayi ta komoriyē iya henye, “Yi gogo wisi ama ra. Ma na rakyenyi yī aba.”

¹² Kandi Lawo Kōlō Laka o'do mo tī'bē mī da līpī,

¹³ ani ko'do 'butēsowō mī wayōnzō 'ba Satani. Ngōtu 'ba möku ēdinnī kpa ani, mora malayika'e ayinnī ehe akōnyinnī mo.

Yēsu ako'jo kora vo kyenze kīrī sowo

(Mt. 4:12-22; Lk. 4:14-15, 5:1-11)

¹⁴ Tapētī i'dī Yowani ku mī kamba, Yēsu i'bē mī Galilaya ehe ayeto kō'du yōyō laka kazi Wīrī ne yētī.

¹⁵ Mo iya henye, “Kadra ma laka oko ku ehe damōku 'ba Wīrī ku kara. Oto de 'e tēmī kō'du kyēnyē 'be'e ne ehe oma'e mī kō'du yōyō laka ne.”

¹⁶ Mati Yēsu i'bē ta da gōtī 'ba fōfō 'ba Galilaya, mo i'ja kora vo kyenze kīriyē riyō, Simona öndu nī Anderiya aba, ēdinnī kyenze kīrī öndu aba.

¹⁷ Yēsu iya zi zē henye, “Ayiye zi ma, makayandi ye zi vidī kika zi ma.”

¹⁸ Kandi ilannī öndu 'bēnnī ne, ehe i'bēnnī mo aba.

19 Mo i'bě tisi dagba ani, ehe i'ja öndu maako'e riyö Yemisi, Yowani aba, zë gisi 'ba Zebedeyo. Zë ödinnī mī tönbö öndu ënnī k'o'jo nzo.

20 Here mati Yësu ongɔ zë, mo ako'jo zë ehe zë ila 'bu nni Zebedeyo mī tönbö kora vo loɔ eti, ehe i'bënni Yësu aba.

Kora wiri kyënyë aba

(Lk. 4:31-37)

21 Yësu vo lö'bö 'bëni eti ayinni mī gawo 'ba Kaparanamo, mī ko'do 'ba ralawo aba, Yësu i'bě mī bi 'ba mötu, ehe ayeto kö'du yëti.

22 Vidī mati owonni ne, zë na rakaga tēmī gëri 'ba kö'du yëti 'bomo ne, kö'du mo anza dë kaa vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye, ga kö'du mo ayëti kö'du kalakonda aba.

23 Here kora dakyikiyi aba mī nī ëdi mī bi 'ba mötu, ehe udu riyë,

24 “Omba a'di kazi ze, Yësu 'ba Nazereta? Yi kinye ne zi yaɲa ze? Ma yolo ku yi ëyi ra, yi vo litu laka a Wirī.”

25 Yësu ame'do na kamo zi dakyikiyi ne, “Alima tiyi, ehe asi yaga ta ra kora ne.”

26 Dakyikiyi ne akohɔ kora ne na kyigɔ, udu na kamo, ehe asi yaga ta ro mo.

27 Vidī biya na rakaga ehe ayetonnī me'do na ga rë nni zi oka maako. “A'di ra here? Ne kya 'ba kö'du yandi kyiyi maako? Kora nenyë ëdi kalakonda aba zi kö'du ki'di zi dakyikiyiye, ehe zë owonni ho mo.”

28 Here kö'du 'ba Yësu apere rë nī kandi ta ga bi ne biya mī dakaɲo 'ba Galilaya.

Yēsu akɔ'jɔ vīdī kayo
(Mt. 8:14-17; Lk. 4:38-41)

²⁹ Yēsu, Yemisi, Yowani aba, ilannī bi 'ba mōtu, ehe i'bēnnī mbiyī liɲɔ 'ba Simona ehe Anderiya.

³⁰ Wese 'ba Simona ēdī na rakɔɔ mī sora rakyītu aba, ehe kandi mati Yēsu ɔkɔ, iyannī kō'du mo zi mo.

³¹ Mo i'bē zi mo, irī kala mo ehe akonyi mo riyē. Rakyītu ne ila mo, ehe mo ayeto gbɔ lītu zi zē.

³² Tapēti kadra alosɔ ku ehe hutaga ɔkɔ kpa ku, vīdī ikannī zi Yēsu vo rakɔɔ'e biya ehe zē mati dakyikyī aba.

³³ Vīdī biya 'ba mī gawo ne atɔtɔ rē nni ha loko.

³⁴ Yēsu akɔ'jɔ zē mati kyɔ na rakɔɔ dakyinē aba biya, ehe ore dakyikyī laki yaga. Mo ila vo dakyikyīye dē zi kō'du maako kiya, ga kō'du zē ayɔlɔnnī ku mo ēyī ra.

Yēsu ayētī kō'du mī Galilaya
(Lk. 4:42-44)

³⁵ Mī da mīndō maako gba kazi bikanyi 'ba kadra Yēsu ēnyī ila liɲɔ ehe i'bē yaga tēmī gawo ga bi mbiya amōtu.

³⁶ Simona abokanī ētī i'bēnnī mo koma.

³⁷ Mati zē i'jannī mo, iyannī zi mo henye, “Vīdī biya ēdinnī yī koma.”

³⁸ Mora Yēsu aya'ba da me'do zi zē henye, “Dī'bē'e zɔ dagba zi liɲɔ maako'e mati gbɔ kinye ne. Momba kpa zi kō'du yētī mī zē, kō'du nere ra mayi gɔ mō.”

³⁹ Here mo i'bē mī Galilaya kō'du yētī aba biya mī bi 'ba mōtu ehe dakyikyī kore aba yaga.

*Yësu akɔ'jɔ kora vo mönyu
(Mt. 8:1-4; Lk. 5:12-16)*

⁴⁰ Kora maako ëdī na riti kazi kɔɔ mönyu ayi zi Yësu, alomvɔ akanɔ ehe alenze mo kö'du wakɔnyi iya henye, “Ëzë omba ku, atɔ'bo ma ko'dɔ ɲbala.”

⁴¹ Yësu kö'du sɔsu aba, ehe iza kala ni yaga ehe ise rɔ mo. Mo aya'ba da me'do henye, “Momba ku. Ëdī na ɲbala.”

⁴² Kandi mönyu ila kora ne ehe rɔ mo gbɔ ɲbala.

⁴³ Here Yësu ise gɔ mo, ehe utu mo 'de kandi,

⁴⁴ iya henye, “Owo te, ayada kö'du ne dë zi vidī ma kɔlɔ maako. Mora i'bě zɔ mbiyī zi vo karasa mayɔnzɔ yī, zi yada zi vidīye mönyu 'bëyī inde rë ni ku. İ'dī wakumu kaa kö'du ki'dī 'ba Mosa.”

⁴⁵ Mora kora ne i'bě ehe kö'du ne yada ta ga bi ne biya. Mo ame'do takanyi mī kö'du ne, here Yësu ɔ'bo dekpe zi ti'bě mī gawo na dangölö. Mora mo alima akpa yaga mī ga bi mbiya ne'e ehe vidī ayinnī zi mo tēmī ga bi ne biya.

2

*Yësu akɔ'jɔ kora keɲe maako
(Mt. 9:1-8; Lk. 5:17-26)*

¹ Tapëtī ko'do yaa, Yësu ënyī i'bě hulëhu mī Kapanamo ehe kö'du yöyö apere rë ni iya mo ëdī liɲɔ.

² Vidī kayo ayinnī ga bi kɔlɔ, ani bi ako ɔɔ dë mī loko, gbī le yaga ha loko bi kpa anza dë. Yësu ëdī kö'du yöyö ne yëtī zi zë.

³ Vidī kora sowo okonni, edinni kora mati ene kyere akaṅo ne kinjē kika mo zi Yēsu.

⁴ Ga kō'du vidī kayo, zē o'bonni dē zi kora ne kika mo zi mo. Here zē itinni bingō ta komo lembe mbīyī bi mati Yēsu ēdī. Mati ayēhunnī bi ne ku, zē izanni kora ne akaṅo, ēdī ako'do da laṅba.

⁵ Mati Yēsu ongo hala edinni kō'du koma aba, iya zi kora keṅe ne henye, “Wisi ama, kō'du kyenyē 'bēyī ila ku.”

⁶ Vo komoyandi 'ba kō'du kī'dī maako'e mati ēdī alimanni ani ne, asosunni kō'du,

⁷ “Hala mo ame'do kaa nenyē here?” Ne kō'du sawiya ra. Wiri ra nje kolō ato'bo kila kō'du kyenyē.

⁸ Kandi Yēsu ayolo kō'du mati zē edinni asosu ne, here mo iya zi zē, “Ēdiye kō'du mahere ne sōsu ga a'di?”

⁹ Ma vala ra anza na kyigo zi kiya zi vo keṅe ne, 'Ila yi ku tēmī kō'du kyenyē 'bēyī,' kodo zi kiya henye, 'Ēnyī, injē laṅba 'bēyī ne, i'bē'?

¹⁰ Here zi ye yolo laka Wisi a Vidī ēdī kalakonda 'ba dakaṅo nenyē aba zi vidī kila tēmī kō'du kyenyē, miya zi vo keṅe ne,

¹¹ 'Mēdī kiya zi yi, ēnyī, injē laṅba 'bēyī ne, i'bē liṅo.' ”

¹² Here mo ēnyī ta da komo zē, ehe injē laṅba ēnī, i'bē gbo. Zē biya na rakaga, zē ayetonni Wiri, iyanni henye, “Wa mahere ne, dongo dē gba kyere.”

Yēsu ako'jo Lēvī
(Mt. 9:9-13; Lk. 5:27-32)

13 Yësu i'bë hulëhu löhu da göti föfö 'ba Galilaya, vidī kayo atoto rë nnī zi mo ani, mo ayeto zë yandi.

14 Mati mo ëdī ti'bë lasi aba, mo i'ja vo 'be'bele kö'du ru mo Lëvī wisi 'ba Alipayo, ëdī alima mī bi 'ba 'be'bele kö'du. Yësu iya zi mo henye, “Alö'bö ga ma.” Lëvī ënyī, ehe alö'bö gbɔ gɔ mo.

15 Mati Yësu ëdī wakonyo linɔ a Lëvī, vo 'be'bele kö'du kayo ehe vo kö'du kyënyë kayo kö'dɔ'e mati alö'bönnī ga Yësu ne, ma kayo tëmī zë adro'bo rë nnī mo aba, ehe vo lö'bö 'bɔmo ëti wakonyo ga bi kölö.

16 Vo komoyandi 'ba vo kö'du kī'diye ru zë Farasi ne, i'jannī Yësu ëdinnī wakonyo ga bi kölö vo kö'du kyënyë ëti ehe vo 'be'bele kö'du'e. Here zë ako'jonnī ha vo lö'bö 'bɔmo'e, “Kö'du a'di mo onyo wa vidī mahere ne ëti?”

17 Yësu owo kö'du 'bëzë ne, aya'ba dɔ mo zi zë, iya henye, “Vidī mati rë zë na laka kazi kɔɔ, ombannī dakatörö dë, nje zë ma na rakɔɔ. Mayi dë ga kö'du vidī laka'e, mayi ga kö'du vidī kyënyë'e.”

*Kö'du 'ba hakoro
(Mt. 9:14-17; Lk. 5:33-39)*

18 Vo lö'bö 'ba Yowani Bapatisi ehe Farasiye ëdinnī hë nnī koro. Vidī maako'e ayinnī zi Yësu, ako'jonnī hɔ mo, “Kö'du a'di vo lö'bö 'ba Yowani Bapatisi ehe Farasiye ëdinnī hë nnī koro, mora vo lö'bö 'bëyiye oronnī hë nnī dë gɔ mo?”

19 Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, “Omba 'be'e yingɔ mati ëdinnī bi 'ba oze ne, zi ti'bënnī

kazi wakonyo? Anza here dë. Ēzë kora vo mbara ëdī gba zë aba, zë ɔ'bɔnnī dë zi ko'do here.

²⁰ Kadra mo atɔkɔ ězë oba kora vo mbara ku 'de kazi zë akoro hë nni 'da."

²¹ "Vidī maako uru bɔngɔ ma kyiyī dë zi kɔ'jo bɔngɔ ma kɔɔ. Ēzë o'do here, ma kyiyī ne aya'ba tisiwa aba, ehe akire bɔngɔ ma kɔɔ ne, ehe ako'do ogo kyedre.

²² Vidī maako odrɔ a'ji ma kyiyī dë gbī mī lɔsɔ wana ma kɔɔ. Ēzë o'do here, a'ji ne akiha lɔsɔ wana, ehe a'ji 'dɔ lɔsɔ wana aba akayaŋa rë nni. Mora laka zi kope a'ji ma kyiyī gbī mī lɔsɔ wana ma kyiyī."

Kö'du ko'do 'ba ralawo
(Mt. 12:1-8; Lk. 6:1-5)

²³ Mī ko'do 'ba ralawo aba, Yësu ëdī atī'bë kpuru tēmī yaka 'ba nyenyo. Mati vo lö'bö 'bomo'e ëdī atī'bënnī mo aba ne, ayetonni da nyenyo ne kowe zi konyo.

²⁴ Farasiye iyanni zi Yësu henye, "Ongɔ te, kö'du a'di vo lö'bö 'bëyiye ëdinni kö'du mati i'bë dë ga kö'du kī'dī 'ba ko'do 'ba ralawo ne ko'do gɔ mo?"

²⁵ Yësu ënyī, aya'ba dɔ mo zi zë iya henye, "Ako'jo'e kö'du mati Dawidi o'do mī kadra nani dë, mati mo omba wa zi konyo mī kadra mati mo vidī 'bëni ëti na o'bo ne?"

²⁶ Here mo i'bë mī loko a Wiri ehe onyo mangɔlɔ'bo mati i'di zi Wiri ne. Kö'du ne o'do rë ni mī kadra mati Abiyata ra na vo karasa ma kyedre. Ēdī mī kö'du kī'dī 'beze nje vo karasa'e ra akonyonni mangɔlɔ'bo ne, mora Dawidi onyo, ehe i'di kpa zi vidī 'bëniye."

²⁷ Yësu aya'ba gɔ mo zi zë iya henye, “O'do ko'do 'ba ralawo ne kö'du vidi, o'do vidi dë kö'du ko'do 'ba ralawo.

²⁸ Here Wisi a Vidi edi gbi na Yere 'ba ko'do ralawo.”

3

Kora vo kala keje

(Mt. 12:9-14; Lk. 6:6-11)

¹ Kadra maako aba Yësu i'bë bi 'ba mötu. Kora maako edi ani kala mo eje ku.

² Vidi maako'e edinni ani, zë ombanni zi Yësu susu ga kö'du litë ko'do. Here zë alimanni mo kongɔ kara kodo mo akako'jo kora ne ndo mi ko'do 'ba ralawo.

³ Yësu ame'do zi kora vo kala keje ne, “Ayi tɔɔ komo ze kinye.”

⁴ Here mo ako'jo ha vidi ne'e iya henye, “A'di ra kö'du ki'di 'beze ila ze zi ko'do mi ko'do 'ba ralawo? Zi konyi, kodo zi ko'do na kyenyë? Zi didi vidi yomo, kodo zi yana mo?” Mora 'de iyanni kö'du ako dë.

⁵ Yësu na kamo mati mo ongo bi dë zë, ga kö'du kazi kö'du kowo. Here mo iya zi kora ne, “Iza ga kala yi ne yaga.” Mo iza yaga, a'ba na laka löhu.

⁶ Here Farasiye ilanni bi 'ba mötu ne, ehe atoto re nni kandi vidi 'ba Heroda eti, o'donni yere zi Yësu kofo.

Vidi kayo da kapa föfö

⁷ Yësu vo lö'bö eni eti edi ti'benni ha föfö 'ba Galilaya, vidi kayo alö'bönni gɔ mo. Vidi ne maako'e ayinni temi Galilaya, Yudiya,

8 Yerusalem, Edome, ta dakaŋo kafo ranga 'ba Yeredene, Tiyere, Sidoni aba. Vidi ne ayinni biya zi Yesu ga ko'du wa mati ze owonni mo edi ako'do.

9 Ga ko'du vidi ayo takanyi, Yesu iya zi vo lo'bo 'beniye mako'jonnii tonbo nzo zi ni tekyi mi mo, kazi vidi utunni ni.

10 Mo ako'jo vo rakoo kyo, ehe ze mati gba na rakoo ne nduwe re nni sikyi dagba ga ko'du zi ro mo kise.

11 Eze vidi mati edinni dakyiki aba mi nni onganni mo, akalopinni akaŋo, akiyanni henye, "Yi wisi 'ba Wiri."

12 Here Yesu iya zi dakyiki ne'e, mayadanni de zi vidi eyi 'beni ni.

Yesu inzi vo litu 'butë domoriyö

(Mt. 10:1-4; Lk. 6:12-16)

13 Here Yesu i'be riyë da lutu, ako'jo vidi mati mo omba ne tayinni zi ni. Ze ayinni zi mo,

14 mo inzi 'butë domoriyö temi ze, i'di ru ze ku vo litu'e, mo ayada zi ze henye, minzi ye ku zi tediye ma aba, zi kutu'e kpa yaga ti'be ko'du yeti,

15 zi tediye kpa kalakonda aba zi dakyiki kore mo yaga.

16 Nenye ma 'butë domoriyö mati mo inzi, Simona, Yesu i'di ru mo Petero,

17 Yemisi öndu ni Yowani aba, ze gisi 'ba Zebedeyo, Yesu i'di ru de ze Bonerega ko'du ya'ba aba piwo,

18 Anderiya, Pilipo, Baratolomoya, Matayo, Toma, Yemisi wisi 'ba Alipayo, Tadöyösu, Simona mati o'do lovo 'ba dakaŋo 'beni,

19 Yudasi Sikereto mati asusu Yësu zi kofo mo ne.

*Yësu Belezobulu aba
(Mt. 12:22-32; Lk. 11:14-23)*

20 Yësu i'bë ödu loko, vidi kayo atoto rë nni, here Yësu vo lö'bö 'bëni ëti i'janni kadra 'ba zi wakonyo dë.

21 Mati vo dakota 'bomo owonni kö'du ne here, i'bënni zi go mo kongö, ga kö'du vidi ëdinni akiya, “Mo arifo ku.”

22 Vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di maako'e, mati ayinni ta Yerusalema ne, iyanni henye, “Mo ëdi Belezobulu aba mi ni.” Ne yere 'ba dakyikiye ra i'di kyigo ne zi mo zi kore zë yaga.

23 Here Yësu ako'jo zë zi ni, ame'do zi zë temi mala. “Hala Satani akore Satani yaga?”

24 Ezë damöku inye rë ni na gbongo gbongo, damöku ne akalëpi.

25 Here ezë dakota inye rë ni na gbongo gbongo, dakota ne akalëpi.

26 Here ezë damöku 'ba Satani inye rë ni na gbongo gbongo, o'bo tëhi dë, akalëpi, akinde rë ni.

27 Vidi kölö maako o'bo dë zi tödu mi loko 'ba kora vo tembe zi wasisi omo kolö, nje ezë mo ida kora vo tembe ne ku dagba, atehe 'da wa omo kolö.

28 Miya zi ye tinyö henye, akato'bo vidi kila temi kö'du kyënyë 'bëzë ne biya, ehe me'do lasa 'bëzë biya.

29 Here vidi mati akame'do kö'du kyënyë ra Lawo Kölö Laka ne ila mo dë, ga kö'du mo o'do kö'du kyënyë ma nburu nburu ne ku.”

³⁰ Yësu iya kö'du ne here, ga kö'du vidì maako'e ëdinnì akiya “Dakyikyì ra ëdì mo ko'do.”

Ma 'ba Yësu öndu mo ëtì
(Mt. 12:46-50; Lk. 8:19-21)

³¹ Here ma 'ba Yësu öndu mo ëtì okonnì. Zë oronnì 'de yaga ta ra loko, utunnì kö'du kise kö'du ko'jo ga kö'du mo.

³² Vidì mati ëdinnì alima kpo ta ra Yësu, iyannì zi mo henye, “Ongɔ te, ma yì, öndu yiye ëtì ëdinnì yaga, zë ombannì yì.”

³³ Yësu aya'ba da me'do zi zë, iya henye, “Ëyì 'bënnì ma ma? Ëyìye 'bënnì öndu ma'e?”

³⁴ Mo ongɔ bi da vidì mati ëdì alimannì kpo ta ra nì, iya henye, “Ongɔ'e te, kinye ne ma ma öndu ma'e ëtì.

³⁵ Vidì mati o'do wa mati Wirì omba zi mo ko'do ne, mo öndu ma, ëmì ma, ehe ma ma.”

4

Mala 'ba vo kofo kilì
(Mt. 13:1-9; Lk. 8:4-8)

¹ Kadra maako aba löhu, Yësu ayeto kö'du yandi da kapa föfö 'ba Galilaya. Vidì mati atoto rè nnì kpo ta ro mo ne, ëdinnì kyɔ, here mo ëkyì mī tɔŋbö, alima mī mo. Tɔŋbö ne ëdì mī föfö, vidì kayo ne'e orɔ 'bënnì 'de yaga da götì 'ba föfö.

² Mo alima kö'du kayo ne yandi mo zi zë tëmì mala. Mī kö'du yandi 'bomo ne mo iya henye,

³ “Owo'e te. Kora maako i'bë yaga kofo kilì mī yaka.

⁴ Mati mo ilì kofo ne mī yaka, maako'e alëpì da ga gëri, ali ayinnì, onyonnì 'de.

⁵ Maako'e alëpī dakaŋo ma ři'dī aba, mati kaŋo nje tisiwa aba ne. Kandi kofo ne ötu, ga kö'du kaŋo ne ayöndu dë.

⁶ Here kadra ayi řiyë, o'bo wevo ma luru ne, ga kö'du ngara'da mo ödu dë na laka mī kaŋo.

⁷ Kofo maako'e alëpī mī kutë kono, övu ayasi wevo nī, mora 'de ana dë.

⁸ Kofo maako'e alëpī mī kaŋo ma laka ne, wevo mo asi, övu, ana i'jō. Maako'e ëdīnnī i'jō aba 'butëwota, maako'e 'butëmodaka, maako'e lamikölō.”

⁹ Yësu aya'ba gō mo zi zë iya henye, “Mo mati ëdī mbili aba, mowo kö'du ne.”

*Kö'du a'di mo ayandi kö'du tēmī mala
(Mt. 13:10-23; Lk. 8:9-15)*

¹⁰ Mati Yësu ëdī kuti nī aba, vidī maako'e mati owonnī kö'du mo ne, ayinnī zi mo vo litu 'butë dōmoriyō ëti, ako'jonnī hō mo zi mī mala ne'e yada.

¹¹ Yësu aya'ba dō mo zi zë, iya henye, “Kö'du koho 'ba damöku 'ba Wiri i'dī ku zi ye. Mora zi vidī maako'e kö'du koho akayandi tēmī mala.

¹² Here zë akongōnnī akongō,
mora 'de kaa ongōnnī dë.

Ëzë o'dōnnī here akoto dë nnī zi Wiri,
akila zë.”

*Yësu ayada mī mala 'ba vo kofo kilī
(Mt. 13:18-23; Lk. 8:11-15)*

¹³ Yësu ako'jo hë zë iya henye, “Ayolo'e mī mala ne dë? Akayolo'e mala maako'e hala?

¹⁴ Vo kofo kilī ne ilī kö'du me'do 'ba Wiri.

15 Vidi maako'e kaa kofo mati alëpi da ga gëri. Kandi ezë owonni kö'du me'do ne, Satani ayi oba 'de.

16 Vidi maako'e kaa kofo mati alëpi da ri'di. Kandi ezë owonni kö'du me'do ne, irinni na rakyenyi.

17 Mora ödu dë gbo mi zë, here ne ɔ'bo limanni 'diri dë. Ezë riti maako mandere wakofu ayi ga kö'du me'do ne, zë akilanni 'de.

18 Vidi maako'e edinni kaa kofo mati ili mi kutë kono. Ne edi zë mati owonni me'do ne,

19 kö'du sösu, lɔvɔ 'ba kɔhi, lɔvɔ kö'du wakyɔ, akakɔhɔ me'do ne, mora ananni i'jɔ dë.

20 Vidi maako'e edinni kaa kofo mati ili mi kaɲo laka. Zë owonni me'do ne, ombanni dɔ mo, ananni i'jɔ maako'e 'butëwota, maako'e 'butëmodaka, maako'e lamikölö."

Lamba hu sora
(Lk. 8:16-18)

21 Yësu alima nduwë kiya zi zë henye, "Vidi maako here ne, oba lamba ndö kika mo hu siko mandere hu sora? Anza here dë, i'di lamba da tarabiza.

22 Wa mati edi 'de kɔwɔ na koho akika yaga bikanyi. Wa mati ayöfu dɔ mo ne, akayëhu dɔ mo yaga.

23 Owo'e kö'du ne, ezë ediye mbili aba."

24 Mo iya kpa zi zë henye, "Kö'du mati mëdi akiya zi ye ne, oze mbiliye na laka zi kowo mo. Wa yeri mati edi ako'dɔ'e zi oka'e, ako'dɔ kpa zi ye.

25 Vidi mati edi mo aba, aki'di zi mo kyɔ. Vidi mati anza mo aba, akoba 'de kazi mo."

Mala kö'du tövu 'ba kofo

²⁶ Yësu nduwë kiya mo aba zi zë, iya henye, “Damöku 'ba Wirī ēdī henye. Kora maako ilī kofo mī yaka ēñī.

²⁷ Mati mo o'do yɔndɔ aba, ēnyī kadra aba, kofo ne biya ēdinnī ku mbili kī'dī, ēdinnī kpa ku tövu. Mo ayɔɔ də hala o'do rē nī here.

²⁸ Kaŋo ra o'do wevo ne na bi dēnī zi tövu, zi ta na lɔɔ. Dagba biriti mo ma luru ne akalaya, mbili mo, ehe ndundu mo mbili ma ndɔ i'jō aba.

²⁹ Mati i'jō ne alɔtri ku, kora ne ayeto kumu mo kulu aba, ga kö'du mo ayɔɔ kadra mo ɔkɔ ku.”

Mala kö'du kofo 'ba masatada

(Mt. 13:31-32,34; Lk. 13:18-19)

³⁰ Yësu ako'jo kö'du henye, “Dakiya ze damöku 'ba Wirī ēdī kaa a'di? Mala a'di dako'do ze zi yada mo?

³¹ Ēdī kaa kofo 'ba masatada, kofo mati tisi řiri mī dakaŋo ne.

³² Ta gɔ mo yaa, övu riyë, ayi kyedre ta da wevo ne'e biya. İ'dī ngora nī ma kyedre mo'e yaga, ali ayinnī, uvö loko ēnnī mī galilī mo.”

³³ Yësu ayētī kö'du kise 'bēnī tēmī mala maako'e. Mo ayada zi zë kyɔ, kö'du zi zë tɔ'bo yɔɔ mo.

³⁴ Mo ɔ'bo də me'do zi zë kazi mala. Ēzë mo ēdī vo lö'bö 'bēnī ētī, mo akayada kö'du ne'e biya zi zë.

Yësu adɔɔ buluku da wini

(Mt. 8:23-27; Lk. 8:22-25)

³⁵ Mī da hutaga mī ko'do nani, Yēsu iya zi vo lö'bö 'bēniye, “Ēnyī dī'bē'e kyēti 'ba föfö.”

³⁶ Here zē ilannī vīdī kayo ne'e, ehe vo lö'bö'e ēkyinnī mī tōṅbö, mati Yēsu ēdī alima nzo mī mo, obannī mo nnī aba. Tōṅbö maako'e alö'bönnī kpa ndī mo.

³⁷ Truku'du buluku kyigo aluku riyē kagba 'ba wini, ayeto ku liko riyē mī tōṅbö, here omba ku kara zi koso wini aba.

³⁸ Yēsu ēdī 'de hulēhu mī tōṅbö ako'do dē nī taka gara aba. Vo lö'bö 'bomo'e alironnī mo iyannī henye, “Vo komoyandi, asösu 'bēyi kö'du dē, ze hiya kara zi koli?”

³⁹ Yēsu ēnyī riyē, ame'do na kamo zi buluku, iya zi wini kagba ne henye, “Oro, ti!” Buluku nnī wini kagba aba orōnnī, bi gbo liwo.

⁴⁰ Yēsu iya zi vo lö'bö 'bēniye henye, “Kö'du a'di ēdiye atere go mo? Anza'e dē koma aba?”

⁴¹ Zē tere kyedre aba, ako'jo ha oka maako, “Kora nenye eyi? Buluku wini kagba aba, owōnnī mo?”

5

Yēsu ako'jo kora dakyikyī aba

(Mt. 8:28-34; Lk. 8:26-39)

¹ Yēsu vo litu 'bēni ēti ēnyī i'bē okōnnī kyēti kapa föfö 'ba Galilaya mī dakaṅo 'ba Gerasa.

² Kandi mati Yēsu asi yaga tēmī tōṅbö, andosi dē nnī kora maako aba, asi tēmī wogo 'ba da wogo ani ne. Kora ne ēdī dakyikyī aba mī nī.

³ Mo ēdī alima mī kutē da wogo. Vīdī ako o'bo dekpe zi sesi mo na kida nyori aba.

⁴ Da kyɔ ndi mo kala mo aba edi na kida, mora ta ga kadra ne biya mo akisi nyɔri ne, ehe akikye mi kɔhi ne ta ndi ni na nzoyi. Mo embe 'beri, vidi maako ɔ'bo de zi mo kiri.

⁵ Kadra yɔndo aba mo edi lima alasi temi da wogo kpuru ta da lutu, kudu aba re ni kumu yito aba.

⁶ Mo na kɔwɔ mati ongo Yesu, here aho alɔdro domo ni aba akaɔo komo Yesu.

⁷ Here mo aloro na kyembe, iya henye, "Yesu wisi 'ba Wiri omba a'di kazi ma? Lomu mi ru Wiri, ma lenze yi, i'di riti de zi ma."

⁸ Mo iya ko'du ne ga ko'du Yesu edi akiya henye, "Dakyikyɛ asi 'de yaga ta ra kora ne."

⁹ Here Yesu ako'jo ho mo iya henye, "Ru yi eyi?" Kora ne aya'ba da me'do iya henye, "Ru ma 'Gboko,' ga ko'du dedi ze kyɔ."

¹⁰ Mo zo nduwɛ Yesu lenze kazi ore dakyikyɛ ne'e yaga ta dakaɔo nani.

¹¹ Ani wa'do kayo edinni kara dakapa lutu wakonyo.

¹² Here dakyikyɛ ne'e zo re nni la'ba zi Yesu, iyanni henye, "Utu ze zi wa'do ne'e, zi ze ti'be todu mi ze."

¹³ Mo ila dakyikyɛ ne'e ti'be, odunni gbo mi wa'do ne'e. Wa'do ne'e edinni biya kaa kpu-lukurio, ahonni akaɔo mi fofɔ, ehe aluyinni.

¹⁴ Kora mati edinni ga wa'do ne'e kongo, ahonni 'de, ayoyonni ko'du ne mi gawo mi halinɔ ko'du mati o'do re ni ne, yada zi vidi. Vidi enyi i'benni biya ko'du mati o'do re ni ne kongo.

¹⁵ Mati ayinni zi Yesu, ze onganni kora mati edi kani gboko 'ba dakyikyɛ eti mi ni ne, mo edi

alima ani bongɔ aba rē nī, dɔ mo ku na laka, zē biya na tere.

¹⁶ Zē mati ongɔnnī komonnī aba, ayadannī zi vīdīye kō'du mati o'dɔ rē nī zi kora mati dakyikyī aba ne, ehe kō'du 'ba wa'do ne'e.

¹⁷ Here zē ako'jonnī ha Yēsu zi tēnyī atī'bē 'de tēmī dakaɲo ɛnnī.

¹⁸ Here mati Yēsu omba ku zi tī'bē zi tēkyī mī tōɲbō, kora mati ɛdī kani dakyikyī aba mī nī ne, alenze mo iya henye, “Dī'bē ze yī aba.”

¹⁹ Yēsu ila mo dē zi tī'bē ta gɔ mo, iya zi mo henye, “Ī'bē liɲɔ zi vo dakota 'bēyiye, ayada zi zē hala kō'du mati Yere o'dɔ zi yī, laka 'bomo zi yī ɛdī hala.”

²⁰ Here kora ne ɛnyī ĩ'bē biya kpuru tēmī Gawo 'Butē ne'e, kō'du mati Yēsu o'dɔ zi nī ne yada mo aba. Vīdī mati owonnī kō'du ne biya na rakaga.

Wu'jē 'ba Yayiro nnī mbara mati ise ra bongɔ 'ba Yēsu

(Mt. 9:18-26; Lk. 8:40-56)

²¹ Yēsu ɛnyī ĩ'bē hulēhu kyētī kapa 'ba fōfō vere. Ani da kapa fōfō, vīdī kayo atɔtɔ rē nnī kpo ta da kapa mo.

²² Here vere maako ru mo ɛdī Yayiro, mo ra na vo dagba 'ba bi 'ba mōtu ani, mati mo ɔkɔ, ongo Yēsu, mo umē rē nī akaɲo ndī mo,

²³ alenze mo kō'du komba aba, iya henye, “Wu'jē tisi 'bama na rakɔɔ. Akɔ ayi, ĩ'dī kala yī dɔ mo, here zi mo tēdī na laka, na dīdī.”

²⁴ Yēsu ɛnyī ĩ'bēnnī mo aba.

Here vīdī kayo mati ɛdīnnī atī'bē Yēsu ɛtī ne, ɛdīnnī mo diri ta da kapa biya.

25 Here mbara maako ëdi ani, na riti ga kö'du yama ëdi taho ta rɔ mo kazi tɔrɔ kɔɔ 'butë dɔmoriyö.

26 Dakatörö kayo ëdinnï le ɔwɔ kï'dï zi mo. Mo ayaña kɔhi 'bëni biya, mora here ne zi ta'ba na laka anza dë, ëdi wëni zɔ rë ni kidra dagba ta ga kadra biya.

27 Mo owo kö'du Yësu, ënyi ayi kafo mo mi kutë vidï kayo ne.

28 Mo iya na bi dëni henye, “Ëzë mise gbï le nje bɔngɔ rɔ mo ne, matëdi na laka.”

29 Mo ongɔ here ise bɔngɔ rɔ mo ne, kandi yama ɔrɔ, mo ayɔlɔ ku mi ida rë ni henye, na kɔ'jo rë ni ku tëmi riti kyedre 'bëni ne.

30 Yësu kandi ayɔlɔ henye, kyigɔ asi ku ta rë ni yaga. Mo opi rë ni kpo tëmi kutë vidï kayo ne, ako'jo kö'du henye, “Ëyi ra ise ra bɔngɔ ama?”

31 Vo lö'bö 'bɔmo aya'bannï da me'do zi mo henye, “Ongɔ te vidï kayo mati ëdinnï yi kuru ne, kö'du a'di ako'jo 'bëyi kö'du gɔ mo henye ere, 'Ëyi ra ise ra ma?' ”

32 Yësu zɔ nduwë lima bi kongɔ kpo ta rë ni zi yɔlɔ ëyi ra o'dɔ kö'du ne.

33 Here mbara ne ayɔlɔ kö'du mati o'dɔ rë ni zi ni ne, mo ayi tese aba na tere, alɔdrɔ ndï mo, ayada kö'du tinyö mati o'dɔ rë ni ne biya zi mo.

34 Yësu aya'ba da me'do zi mo henye, “Wu'jë ama, koma 'bëyi o'dɔ yi ku ŋbala. Ì'bë na rakyëyi, mako'jo yi tëmi riti ne.”

35 Mati Yësu ëdi kö'du ne kiya, Vidï maako'e ayinnï ta liɲɔ 'ba Yayiro, ayadannï zi mo henye,

“Wu'jè 'bèyì oli ku. Kö'du a'di kpe zi riti kī'dī ra vo komoyandi ne gɔ mo?”

³⁶ Yèsu oze mbili nī dē da kö'du mati iyannī ne, mo aya'ba zi Yayiro henye, “Ere dē, nje kōlō koma.”

³⁷ Here mo ila vīdī ma kōlō maako dē zi tī'bē nī aba dagba, nje Petero, Yemisi, öndu nī Yowani aba.

³⁸ Mati zē okonnī liɔ 'ba Yayiro, Yèsu ongo bi apere rē nī ku na yawa, owo kuyē riyē kudu rala'ba aba.

³⁹ Mo ènyī i'bē ödu loko, iya henye zi zē “Kö'du a'di bi apere rē nī gɔ mo na yawa here? Kö'du a'di èdiye kudu gɔ mo? Wu'jè tisi ne oli dē, èdī öɔbō ako'do.”

⁴⁰ Here zē ogonnī mo. Mora here mo ore zē biya yaga, oba 'bu 'ba wu'jè tisi ne, ma mo, vo lö'bō 'bèniye wota. Mo ènyī i'bē ödu mī loko mati yöku wu'jè tisi ne o'ba 'dɔ mo.

⁴¹ Mo irī kala mo, iya zi mo henye, “Talita Kumu.” Kö'du ya'ba aba henye, “Wu'jè tisi, miya zi yī, ènyī riyē.”

⁴² Here mo ènyī, alasi kpo. Kɔɔ 'bɔmo èdī 'butē dɔmoriyō. Mati kö'du ne o'dɔ rē nī, zē biya na rakaga.

⁴³ Yèsu i'dī kö'du kise anza dē zi zē yada zi vīdī kōlō maako, ehe mo iya henye, “I'diye wa zi mo zi konyo.”

6

*Omba Yèsu dē mī Nazereta
(Mt. 13:53-58; Lk. 4:16-30)*

¹ Yësu ënyï ila bi nani, ehe i'bě hulëhu mï gawo 'ba dakaŋo 'bëni. Vo lö'bö 'bomo'e i'bënni mo aba.

² Mi ko'do 'ba ralawo aba, mo ayeto kö'du yandi mï bi 'ba mötu. Vidi kayo ëdinni ani, mati zë owonni kö'du mo, zë biya na rakaga. Zë ako'jonnï kö'du iyanni henye, “Here mo i'ja kö'du ne biya ta kila? Kö'du yolo 'ba a'di ra here mati i'di zi mo ne? Hala mo ëdi kö'du koro ne'e ko'do mo?”

³ Mo anza vo kaga kisë, wisi 'ba Mariya, öndu 'ba Yemisi, Yosepa, Yudasi, Simona aba? Anza dë ëmi mo'e ra ëdinni alima kinye ne?” Here zë ombanni mo dë.

⁴ Yësu ënyï iya zi zë henye, “Nëbi owö ta bi ne biya, nje vidi mï gawo liŋo 'bomo, karo mo'e, vo dakota 'bomo ëti ra ombanni mo dë.”

⁵ Mo omba dë zi kö'du koro ako'e ko'do ani, mo i'di kala ni nje da vidi 'ba rakoo gbongo maako'e, ehe ako'jo zë gbo.

⁶ Mo rakaga kyedre aba ga kö'du vidi anzanni dë kö'du koma aba.

*Yësu utu vo litu 'butë domoriyö yaga
(Mt. 10:5-15; Lk. 9:1-6)*

Yësu ënyï i'bě kpo ta ra dakaŋo nani komo vidi yandi aba.

⁷ Mo ako'jo vo litu 'butë domoriyö ne'e bi kölö, utu zë yaga na riyo riyo. Mo i'di kalakonda ndra ta da dakyiky ne'e.

⁸ Mo ise go mo zi zë, “Oba'e waako dë 'e aba ta bi ti'bě 'be'e ne, mangolo'bo manza dë, anboro 'ba wa lenze manza dë, kahi manza kpa dë mï bongö re 'e, nje mövo.

9 Usu'e kamoka, ehe injë'e kya 'ba bongo dë eti.

10 Ezë ödu'e mi liɔ, alima'e mi liɔ nani le ila'e gawo nani.

11 Ezë gawo mati ayiye mi mo vidi ombanni dë 'e kiri kala kyedre aba, mandere ombanni dë zi kö'du 'be'e kowo, ila'e bi nani, akyito'e turufu ne 'de ta ndiye. Ne atëdi zi zë na wasënë.”

12 Here zë ënyi i'bënni yaga kö'du yeti aba zi vidi dë nni koto temi kö'du kyënyë 'bënni ne'e.

13 Zë orenni dakyiki yaga, apisinni yëni ra vo koo'e, ako'jo zë gbo.

Koli 'ba Yowani Bapatisi

(Mt. 14:1-12; Lk. 9:7-9)

14 Yaanya aba Yere Heroda owo kö'du ne, ga kö'du wa komba 'ba Yësu inde bi biya. Vidi maako'e iyanni henye, “Yowani Bapatisi ra ënyi ku na didi temi koli, kö'du nere ra mo edi kyigo nenye aba zi tedi kö'du koro ne'e ko'do mo.”

15 Vidi maako'e iyanni henye, “Mo Eliya ra.” Agamo'e iyanni henye, “Mo nëbi ra, kaa temi ma kolö mati edinni kani kyere nani.”

16 Mati Heroda owo kö'du ne, iya henye, “Mo, Yowani Bapatisi, mati mikye do mo 'de nere ra ënyi temi koli.”

17 Heroda ra na bi dëni i'di kö'du zi Yowani kiri, kida mo, ku'du mo mi kamba. Heroda o'do kö'du ne here ga kö'du mo oze Herodiya, mo le na mbara 'ba öndu mo Pilipo ne.

18 Yowani Bapatisi zo nduwë kö'du ne yada mo zi Heroda. “Anza dë na laka zi yi mbara 'ba öndu yi koze.”

19 Here Herodiya iri kö'du ra Yowani, omba zi mo kofo. Mora mo ɔ'bo də,

20 ga kö'du Heroda ere Yowani, ga kö'du mo ayɔɔ Yowani ne, mo vidi laka ra, ehe agaga ɔ mo. Heroda edi le kö'du yeti 'ba Yowani sosu, mora mo omba zo nduwë zi kowo mo.

21 Ndundu mo aba Herodiya i'ja geri laka 'beni. Edi mi ko'do ko'jo kadra 'ba Heroda, mo o'do kyere, ise vidi kyedre 'ba turu'e biya, vo wehe'e, vidi kyedre 'ba Galilaya eti.

22 Mati wu'je 'ba Herodiya ne ayi, ɔɔ komo vidiye, kö'du ne eme ra Heroda nni yingɔ 'bomo eti.

Here Yere Heroda iya zi wu'je ne henye, "A'di ra omba zi tedi zi yi? Maki'di zi yi wa mati omba."

23 Ha ki'di lömu aba mo iya zi wu'je ne henye, "Miya henye, maki'di wa mati ako'jo kö'du mo ne zi yi, ezë edi le kyedre kaa kutë damöku 'bama."

24 Here wu'je ne asi i'be zi ma ni yaga. Ako'jo ho mo, "A'di ra makako'jo kö'du mo?" Ma mo aya'ba da me'do iya henye, "Ako'jo kö'du ga da Yowani Bapatisi."

25 Here wu'je ne aho kandi hulëhu zi ti'be kö'du ne kiya zi Yere Heroda, iya henye, "Momba zi yi ki'di zi ma kinye yaanya aba ne da Yowani Bapatisi mi kakpa ne."

26 Mati Yere Heroda owo kö'du ne here, o'do mo na rasosu. Mo ɔ'bo dekpe zi komba də zi wu'je ne, ga kö'du mo o'do ku na lömu ta da komo yingɔ 'beni ne'e biya.

27 Here mo utu vo kanya 'bēnī kō'du kī'dī aba zi tī'bē da Yowani kika mo. Vo kanya ēnyī i'bē mī kamba, ikye da Yowani 'de.

28 Mo ika mī kakpa, i'dī zi wu'jē ne, ehe mo i'dī gbɔ zi ma nī.

29 Mati vo lō'bō 'ba Yowaniye owonnī kō'du ne, zē ayinnī, obannī yōku mo, i'bē usunnī.

*Yēsu i'dī wakonyo zi vidī kpulukumuyī
(Mt. 14:13-21; Lk. 9:10-17; Yn. 6:1-14)*

30 Mati vo litu i'ja rē nnī Yēsu eti, a'bannī wa mati zē o'donnī, yandinnī ne yada mo zi Yēsu.

31 Here vidī kayo ēdī tayinnī ehe ēdī tī'bēnnī, here Yēsu vo litu 'bēnī eti, i'jannī kadra 'ba zi wakonyo dē. Here mo iya zi zē henye, “Ēnyī dī'bē'e 'de bi maako na bi de ze kutu ze aba, zi ye re 'e lawo tisi.”

32 Here zē ēnyinnī, ayetonnī tēkyī mī tōᅅbō tī'bē yaga na bi dē nnī bi mbiya maako.

33 Mati vidī kayo ne'e ongɔnnī zē ēdinnī atī'bē, kandi ayɔlɔnnī zē, here ēnyī i'bēnnī biya tēmī gawo ne'e, ahonnī dagba ta dakaᅅo, ɔkonnī dagba bi nani ta komo Yēsu vo litu 'bēnī eti.

34 Mati Yēsu asi yaga tēmī tōᅅbō, mo ongɔ vidī kayo ne'e, di'di mo oso ndɔ na kō'du sōsu ga kō'du zē, ga kō'du zē kaa timēlē ma kazi vo yako. Here mo ayeto zē yandi kō'du kyɔ aba.

35 Mati kadra omba ku zi loso, vo lō'bō 'bomo'e ayinnī zi mo iyannī henye, “Ongɔ te, kadra anza kpe bi nenye na mōku.

36 Utu vidī nenye'e zi zē tī'bēnnī mī liᅅo mati ēdinnī kpoko kinye zi zē wakonyo kogo zi konyo.”

37 Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henye, “E na bi de 'e, i'diye wakonyo zi zē zi konyo.” Zē ako'jonnī ha Yēsu, “Kōhi ne vīdī ako'do lɔɔ yehwe modɔmowota zi ki'ja. Omba zi ze ti'bē yaŋa kōhi lamiriyo ne da mangolo'bo zi to'bo zē?”

38 Yēsu ako'jo hē zē iya henye, “Ēdiye mangolo'bo aba ndō? I'bē'e te kongɔ.” Mati i'jannī, iyannī kō'du mo zi mo henye, “Mangolo'bo ēdī muyi, kyenze riyo.”

39 Yēsu iya zi vo litu 'bēniye zi kiya zi vīdī ne'e biya zi rē nnī kinye na gbongo gbongo, ma limannī akaŋo da loma kyekpe ne.

40 Here vīdī ne'e biya alimannī na ratoto gbongo gbongo lamikolo maako'e 'butēmuyi.

41 Yēsu oba mangolo'bo muyi ehe kyenze riyo ne, ongo bi komoriye, o'do owō'di zi Wiri. Mo owe mi mangolo'bo ne, i'di zi vo lō'bo 'bēniye zi yanya mo zi vīdiye. Mo inye mi kyenze riyo ne kpa ta gē zē biya.

42 Vīdī biya onyonnī, ehe ɔvonnī gbo.

43 Vo lō'bo'e atotonnī kɔso mangolo'bo kyenze aba mati ɔso ne mi baga 'butē dōmoriyo.

44 Watiti 'ba vīdī mati onyonnī wa ne kpulukumuyi.

Yēsu alasi ta da wini
(Mt. 14:22-33; Yn. 6:15-21)

45 Kandi Yēsu i'di vo lō'bo'e tēkyinnī mi tōŋbo ti'bēnnī dagba komo ni mi Beteseyida ta kafa fōfō, mora here mo iya kō'du zi vīdī kayo ne'e mi'bēnnī liŋo.

46 Ta ga kö'du kiya 'bomo zi vidi kayo ne'e, i'bë'e gbɔ, mo ënyi i'bë da lutu amötu.

47 Mati hutaga ɔkɔ, tɔŋbö ëdi ku 'de mi kutë 'ba föfö, mora Yësu nje kutu ni aba da göti.

48 Mo ongɔ vo lö'bö 'bëniye ëdinni ku rë nni ki'di zi ko'do mo ngari aba, ga kö'du ëdinni akopi ta ga bi tayi 'ba buluku. Kutë yɔndɔ aba mo i'bë zi zë, lasi aba ta da wini. Mo omba zi laga ta da kapa zë,

49 mora mati ongɔnni mo ëdi alasi ta da wini ne, asösu 'bënni iyanni wakoro ra, ehe a'banni hë nni gbögbö lörö aba.

50 Mati ongɔnni mo ne, zë biya na tere. Mora Yësu ame'do zi zë kandi, iya henye, "Uku mi ye, ne ma ra. Ere'e dë."

51 Here mo ënyi ëkyi rë zë mi tɔŋbö ehe, buluku ɔɔ. Vo lö'bö'e biya na rakaga,

52 ga kö'du koro 'ba mangɔlɔ'bo mati mo o'do zi vidi kpulukumuyi konyo mo ne, ödu dë gba dë zë.

*Yësu akɔ'jɔ vo kɔɔ'e mi Genesereta
(Mt. 14:34-36)*

53 Zë ënyi umunni kyëti föfö da göti 'ba Genesereta, ehe idanni tɔŋbö ani.

54 Mati ilanni tɔŋbö ne, vidi ayɔlɔnni Yësu.

55 Here zë ënyi ahonni ta bi ne biya. Ëzë owonni bi mati mo ëdi 'domo, injënni vidi 'ba rakɔɔ'e da lanɔba kika mo zi mo.

56 Bi mati biya Yësu i'bë ta 'domo ne, mi gawo, mi daliŋɔ maako'e, vidi ako'banni zë mati na rakɔɔ ne, ga bi 'ba wakogo. Akalenzenni mo gbi

nje zi zë ha bongɔ 'bomo kise, zë mati biya isenni ne, ako'jɔ zë na laka.

7

*Yandi kö'du 'ba ti'da ŋbala aba
(Mt. 15:1-9)*

¹ Here Farasi maako'e nn̄i vo komoyandi 'ba kö'du ki'di mati ayinni ta Yerusalema ne, atoto rë nn̄i kpo da kapa Yësu.

² Zë ongɔnn̄i kya 'ba vo lö'bö 'bomo maako'e ëdinni wakonyo kala aba na ti'da kazi kaka.

³ Farasiye Yiserele'e ëti onyonni wa dë here, nje ëzë akaka kala nn̄i ku tëmi gëri 'ba 'bu nniye.

⁴ Zë onyonni wa maako mati ayi ta bi 'ba wakogo, nje ëzë akakanni rɔ mo ku dagba. Ehe irinni ga ndi gëri kyɔ 'ba 'bu nniye, kaa siko kaka, kyere kaka, tele kaka aba.

⁵ Here Farasiye vo kö'du ki'di 'ba komoyandiye ëti ako'jonn̄i ha Yësu, "Kö'du a'di vo lö'bö 'bëyiye irinni ga ndi kö'du yandi mati i'di zi ze akaŋo kazi 'bu ze dë, mora ëdinni wakonyo kala aba na ti'da."

⁶ Yësu aya'ba da me'do zi zë, iya henye, "E vidi 'ba komokandi nenye, Yisaya ra ayolo kö'du kiya ga kö'du 'be'e, ayöru, iya henye, 'Vidi nenye'e oronni ma, Yere Wir̄i, nje hë nn̄i aba,

mora di'di zë na kowo ta ra ma.

⁷ Mötu 'bëzë na yawa zi ma, kö'du yandi 'bëzë ayi nje kazi vidiye.'

⁸ I'diye kö'du ki'di 'ba Wir̄i da kapa, ehe owɔ'e kö'du yandi 'ba vidi."

⁹ Yēsu zo nduwē, “Ēdiye gērī 'ba kō'du kī'dī 'ba Wīrī komba dē aba, ga kō'du zi ye kīrī kō'du yandi 'be'e ra.

¹⁰ Mosa iya henye, ‘Oro 'bu yī ma yī aba, ēzē vīdī maako awili 'bu nī mandere ma nī, akī'dī mo zi kofo.’

¹¹ Mora ayandiye henye, Vīdī mati ēdī wa aba, zi kī'dī zi 'bu nī kōnyi mandere ma nī, mora mo atō'bo kiya, ‘Nenye Korobani,’ kō'du ya'ba aba henye, ‘ba Wīrī ra.’

¹² Ila'e mo dekpe zi kōnyi 'bu nī mandere ma nī.

¹³ Mī ga gērī ne, kō'du yandi 'be'e zi vīdī maako'e ne, ayaṅa me'do 'ba Wīrī yaga. Wa maako'e ēdīnnī kpa kyō kaa ma nenye, mati ēdī ako'dō'e ne.”

Wa mati ēdīnnī vīdī kō'dō na ti'da
(Mt. 15:10-20)

¹⁴ Here Yēsu ako'jo vīdī kayo ne'e kpa löhu tayinnī zi nī, ehe iya zi zē henye, “E biya, owo'e kō'du 'bama ne, ayōlō'e.

¹⁵⁻¹⁶ Waako anza dē zi tī'bē mī vīdī ta yaga ako'dō mo na ti'da. Wa mati asi yaga tēmī vīdī ra, ako'dō mo na ti'da.”

¹⁷ Mati mo ila vīdī kayo ne'e, i'bē ödu loko ne, vo lö'bō 'bomo'e ako'jonnī hō mo zi mī me'do ne yada.

¹⁸ Yēsu iya zi zē, henye, “Anza'e dē na ngāra ta da oka'e. Ayōlō'e dē? Waako anza dē mati atī'bē mī vīdī ta yaga ako'dō mo na ti'da,

¹⁹ ga kō'du anza dē tī'bē mī di'di mo, mora mī mo, ehe atī'bē zo dagba yaga tēmī ida ra.” Mī

me'do ne, Yësu adoro go mo zi zë wakonyo biya n̄bala zi konyo.

²⁰ Mo zo nduwë kiya mo henye, “Èdì wa mati asi yaga tëmì vīdī ra, ako'do mo na ti'da.

²¹ Tëmì di'di 'ba vīdī atayi kō'du sōsu kyënyë, rōnyī, wa logo, wa kofo, ndoro,

²² mī kumbë, wa kyënyë, wa ko'ba, rakīsī, gu kī'dī, ru vīdī yaṅa, da kumbë, rakonza.

²³ Wa biya na kyënyë nenye'e ayinnī ta didī vīdī, ehe o'do mo na ti'da.”

Mbara 'ba dakaṅo 'ba Siriya-Ponisiya

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Here Yësu ënyī i'bë bi, mati kara ra gawo kyedre 'ba Tiyere. Mo ënyī i'bë ödu loko ehe omba dë zi vīdī kōlō maako zi yolo zi kiya nēdī ani. Mora mo o'bo dë zi lima na rakoho.

²⁵ Mbara mati wu'jē 'bomo ëdī dakyikyī aba ne, owo kō'du Yësu, ayi zi mo kandi, alēpī akaṅo ndī mo.

²⁶ Mbara ne ame'do ha Girīgī, o'jo mo mī Siriya-Ponisiya. Mo alenze Yësu zi dakyikyī kore mo yaga ta ra wu'jē ënī.

²⁷ Mora Yësu aya'ba da me'do iya henye, “Dī'diye wakonyo dero dagba zi gisisiye. Anza na laka zi wakonyo 'ba gisisiye koba ku'du mo zi wihīye.”

²⁸ Mo aya'ba da me'do zi mo iya henye, “Kyedre, wihī mati alimannī hu tarabiza ne, ëdinnī kpa koso wakonyo 'ba gisisiye mati oso ne konyo.”

²⁹ Here Yësu iya zi mo henye, “Ga kō'du ya'ba nani, i'bë hulëhu liṅo, akongo dakyikyī ne i'bë ku yaga ta ra wu'jē 'bëyī ne.”

³⁰ Mati mo i'bě liṅɔ, i'ja wu'jě ěnī ědī ako'do da sora, dakyikyī i'bě ku yaga ta rɔ mo.

Yěsu ako'jo vo mbili kīsī

³¹ Yěsu ěnyī tēmī dakaṅo 'ba Tiyere ani, i'bě nduwě kpuru tēmī Sidoni, kpa zi fōfō 'ba Galilaya. Mo i'bě ɔdu mī dakaṅo mati ědī ako'jo Gawo 'Butě ne.

³² Kya vīdī maako'e ikannī kora vo mbili kīsī, mati ɔ'bo dē zi me'do, zě alenzennī Yěsu zi kala nī kī'dī do mo.

³³ Yěsu oba mo kōlō na kowɔ ta ra vīdī kayo ne'e, i'dī da wisi kala nī mī mbili kora ne, o'bi oro, ise ndende kora ne gbɔ.

³⁴ Yěsu ongɔ bi komoriyě alawo na kyembe, iya zi kora ne henye, “Epata!” Kō'du ya'ba aba henye, “Ayěhu riyě.”

³⁵ Kandi kora ne ɔ'bo zi kō'du kowo. Mo ame'do kpa kazi riti.

³⁶ Yěsu i'dī kō'du zi vīdī ne'e anza dē zi kō'du ne kiya zi vīdī ma kōlō maako, mora zě nduwě kiya mo.

³⁷ Vīdī biya mati owonnī kō'du ne, ědīnnī na rakaga. Zě iyannī henye, “Hala mo o'do wa biya na laka. Mo i'dī vo mbili kīsī zi kō'du kowo, vīdī mati ɔ'bo dē zi me'do kpa ame'do.”

8

Yěsu i'dī wakonyo zi vīdī kpulukusowo

(Mt. 15:32-39)

¹ Kadra ma agamo aba, vīdī kayo maako'e ěnyī atoto rē nnī, ayinnī ga bi kōlō. Mati vīdī anzannī wa mati ɔsɔ aba zi konyo, Yěsu ako'jo vo lō'bo 'bēniye zi nī, iya zi zě henye,

² “Manza dē rakyenyi aba ga kō'du vīdī ne'e, ga kō'du zē ēdīnnī ma aba ko'do wota aba, mora yaanya aba wa anza dē zi konyo.

³ Ēzē mutu zē liṅṅ kazi wakonyo kī'dī zi zē, akatēdīnnī kazi kyigṅ ta bi tī'bē, ga kō'du kya maako'e ayinnī ta bi kōwṅ.”

⁴ Vo lō'bō 'bōmo'e ako'jonnī hṅ mo iyannī henye, “Ta kila mī da līpī nenye, zi vīdī maako zi to'bo wakonyo kī'ja kyṅ zi kī'dī zi vīdī nenye'e?”

⁵ Yēsu ako'jo hē zē iya henye, “Ēdiye mangṅlō'bo aba ndō?” Zē aya'bannī da me'do iyannī henye, “Mangṅlō'bo ēdī madṅmorīyō.”

⁶ Mo i'dī kō'du zi vīdī ne'e zi limannī dakaṅṅ. Mo oba mangṅlō'bo madṅmorīyō ne'e, o'do öwō'dī zi Wīrī, owe mī zē, i'dī zi vo lō'bō 'bēniye zi yanya zi vīdī kayo ne'e. Vo lō'bō 'bōmo'e o'donnī gbṅ here.

⁷ Zē ēdīnnī kpa kyenze sisiye aba. Yēsu o'do öwō'dī ga kō'du ma nenye'e, ayada zi vo lō'bō'e zi kyenze ne'e yanya mo kpa.

⁸ Vīdī biya mati onyonni, ṅvṅnnī. Here vo lō'bō obannī kṅṅṅ mo mati ṅṅṅ ne, бага madṅmorīyō ndṅṅṅ.

⁹ Vīdī ne ēdīnnī ani kaa kpulukusowṅ here. Here Yēsu utu vīdī ne'e liṅṅ,

¹⁰ ehe kandi ēkyīnnī mī tōṅbō vo lō'bō 'bēni ētī, i'bēnnī gbṅ mī dakaṅṅ 'ba Dalamonota.

*Farasi ako'jonnī ha Yēsu ga kō'du koro
(Mt. 16:1-4)*

¹¹ Here kya 'ba Farasiye ayinnī zi Yēsu, ayetonnī hē nnī wasa mo aba. Zē ombannī zi

Yësu yonzo, here ako'jonnî ho mo zi kö'du koro kö'do zi yada mo ayi kazi Wirî.

¹² Yësu oto lawo na konda, iya henye, “Kö'du a'di vîdî mî kö'do ma ndenye ne, ako'jonnî kö'du ga kö'du koro? E'e, mayada zi ye tinyö, anza zi kö'du mahere ne, zi ki'dî zi vîdî nenye'e.”

¹³ Mo ila zë, ehe ëkyî mî tönbö, umu gbo kyëti 'ba föfö.

*Langa 'ba Farasiye ehe 'ba Heroda
(Mt. 16:5-12)*

¹⁴ Here vo lö'bö'e kö'du ölu tēmî zë zi koba mangol'bo kyo, ëdî nje mangol'bo kölö zë ëti mî tönbö.

¹⁵ Yësu iya zi zë henye, “Ongo'e re 'e laka kazi langa 'ba Farasi ne'e ehe langa 'ba Heroda.”

¹⁶ Zë ayetonnî ame'do na ga rë nnî, “Mo iya kö'du ne ga kö'du danza dë mangol'bo ako aba.”

¹⁷ Yësu ayolo kö'du a'di ëdinnî ame'do go mo, ako'jo hë zë, “Kö'du a'di ëdiye ame'do ga kö'du mangol'bo anza dë? Ayolo'e dë gba? Di'diye na kyëndî?

¹⁸ Èdiye komo'e aba o'bo'e dë zi bi kongo? Èdiye mbili aba o'bo'e dë zi kö'du kowo? O'bo'e kö'du sösu dë?

¹⁹ Mati mowe mangol'bo muyî kö'du zi vîdî kpulukumuyî ne'e, бага ëdî ndö na koso mati akö'du'e?” Zë aya'bannî da me'do, iyannî henye, “Butë domoriyö.”

²⁰ Mora Yësu iya henye, “Mati mowe mangol'bo madomoriyö zi vîdî kpulukusowo ne'e, бага ëdî ndö na koso mati akö'du'e?”

Zë aya'bannī da me'do, iyannī henye,
 “Modɔmoriyö.”

²¹ Mo ako'jo hë zë iya henye, “Mora gba kö'du
 ne ayi dë de 'e?”

Yësu ako'jo kora vo komoköndu mī Beteseyida

²² Mati zë ɔkonnī mī Beteseyida, vidī maako'e
 ikannī kora vo komoköndu maako zi Yësu, alen-
 zennī mo zi rɔ mo kise.

²³ Yësu iri kala kora vo komoköndu ne, akoko
 mo, yaga tëmī liɔ. Tapëti mati o'bi oro komo mo
 ne, Yësu i'di kala nī dɔ mo, ako'jo ho mo, “Atɔ'bo
 waako kongɔ?”

²⁴ Here kora ne onɔ bi riyë, iya henye, “ɔɔ,
 mɔ'bo vidī kongɔ, mora zë alayannī kaa kaga ra
 ëdinnī alasi.”

²⁵ Yësu i'di kala nī kpa löhu da komo kora ne.
 Here kora ne obe komo nī kyedre. Komo mo
 ako'jo rë nī, mo ɔ'bo gbɔ zi wasisi kongɔ biya
 na laka.

²⁶ Yësu iya zi mo, “I'bë liɔ, i'bë dë mī gawo.”

Petero iya Yësu Korisitɔ ra

(Mt. 16:13-20; Lk. 9:18-21)

²⁷ Yësu ënyī vo lö'bö 'bëni ëti, i'bënnī mī gawo
 'ba Kasariya Filipino. Mati ëdī atī'bënnī ta da gëri
 ne, Yësu ako'jo hë zë iya henye, “Ayada'e zi ma,
 vidī ëdinnī akiya ma ëyi?”

²⁸ Here zë aya'bannī da me'do iyannī henye,
 “Maako'e iyannī yī Yowani Bapatisi ra, maako'e
 iyannī yī Eliya ra, agamo'e iyannī yī kölö tëmī
 kutë 'ba Nëbi ne'e.”

²⁹ Mo ako'jo hë zë, “Mora 'e 'be'e? Iya 'be'e ma
 ëyi?” Petero ënyī aya'ba dɔ mo iya henye, “Yi
 Korisitɔ ra.”

³⁰ Here Yēsu i'dī kō'du zi zē, iya henye, “Ayada'e kō'du ma dē zi vīdī kōlō maako.”

Yēsu ame'do ga kō'du koli 'bēni
(Mt. 16:21-28; Lk. 9:22-27)

³¹ Here Yēsu ayeto vo lō'bō 'bēniye yandi, Wisi a vīdī atēdī riti kyedre aba, ehe vīdī kyedre, kyedre 'ba vo karasa'e, vo komoyandi 'ba kō'du kī'diye akombannī mo dē. Aki'dinnī mo zi kofo, mora ko'do da wota aba, mo atēnyī na didī.

³² Yēsu ayada kō'du mati ako'do rē nī ne biya zi zē. Here Petero oba mo tisi da kapa, ehe mo iya zi mo kō'du 'bōmo ne eme dē.

³³ Mora here Yēsu opi rē nī kpo, ongo bi da vo lō'bō 'bēniye ehe mo iya zi Petero henye, “Ēnyī 'de ta ra ma karani Satani. Kō'du sōsu 'bēyī ne ayi dē kazi Wīri, 'ba vīdī ra.”

³⁴ Mora Yēsu ako'jo vīdī kayo ne'e vo lō'bō 'bēniye eti zi nī, ayada zi zē henye, “Ēzē vīdī maako omba zi tayi ma aba, kō'du mo mōlu ta do mo, mīnjē taka 'bēni, ma lō'bō ga ma.

³⁵ Vīdī mati omba zi didī nī yōmō, akayōlu. Mora vīdī mati ayōlu didī nī ku ga kō'du ma, ehe ga kō'du laka 'ba Wīri, akayōmō.

³⁶ Ēzē vīdī maako i'ja wasisi biya mī damōku ne, mora mo ayōlu lawo nī, anza dē na laka zi mō.

³⁷ Waako atanza dē zi mo zi to'bo zi kutrē lawo nī aba.

³⁸ Ēzē vīdī maako edī na komokaya ta ra ma, ehe kō'du yandi 'bama mī damōku kyēnyē ne, Wisi a Vīdī atēdī na komokaya ta ro mo, ēzē mo ayi mī bikanyi 'ba 'Bu nī malayika laka eti.”

9

Yësu opi rë nï
(Mt. 17:1-13; Lk. 9:28-36)

¹ Yësu iya zi zë henye, “Mayada zi ye tinyö damöku 'ba Wiri atayi, aki'ja'e maako'e gba oli ye dë.”

² Tapëti ko'do modaka aba, Yësu oba Petero, Yemisi, ehe Yowani, i'bënni da döku konda riye. Ani zë na bi dë nni. Mati ëdinni nduwë bi kongö, rakopi ayi zi Yësu,

³ ehe bongö 'bomo ëdi atanyi na kanyi, na kanyi ndra ta da vidi ako mi dakaño nenyë ato'bo kaka mo here.

⁴ Here vo lö'bö wota ne'e ongönni Eliya ehe Mosa ëdinni ame'do Yësu ëti.

⁵ Petero ame'do zi Yësu, “Vo komoyandi, hala ëdi na laka zi ze tedi kinye. Da kuvö ze loko wota, kölö zi yi, kölö zi Mosa ehe kölö zi Eliya.”

⁶ Mo oka nni ëti na tere, mo ayölo dë na kiya a'di.

⁷ Here foli alaya ayöfu zë galili ni aba, gu ayi temi foli, “Nenyë wisi ama ra.”

⁸ Zë ongönni bi kandi gbö, mora 'de ongönni vidi ma kölö ako dë, nje Yësu zë ëti.

⁹ Mati zë asinni ku akaño ta da döku, Yësu ise gö mo zi zë, “Wa mati ongo'e ne, ayada'e dë zi vidi ma kölö maako, le ezë Wisi a Vidi ënyi ku temi koli.”

¹⁰ Zë owönni kö'du kise 'bomo ne, mora temi kutë zë ayetönni ame'do na ga rë ni ga kö'du ne, “A'di ra 'beni tentyi temi koli?”

11 Zè ako'jonnì ha Yèsu iyannì henye, “Kö'du a'di vo komoyandi 'ba vo kö'du kì'diye iyannì Eliya ra atayi dagba?”

12 Kö'du ya'ba 'bomo èdì henye, “Eliya ra tinyö èdì atayi dagba zi wasisi kò'jò nzo. Mora kö'du a'di Buku 'ba Wìrì iya nenyè, Wisi 'ba Vìdì aki'ja riti ndra, ehe akomba mo dè?”

13 Mayada zi ye hala Eliya ayi ku nzo, ehe vidi o'donnì mo kaa zè ombannì, kaa mati Buku iya kö'du ga kö'du mo.”

Yèsu akò'jò wisi kora dakyikyì aba

(Mt. 17:4-21; Lk. 9:37-43a)

14 Mati zè adrako rè nni koso vo lö'bö ètì, ongönnì vidi kayo kpo ta rè nì ehe vo komoyandi 'ba vo kö'du kì'diye, èdinnì me'do zè ètì.

15 Mati vidi ne'e ongönnì Yèsu, zè rakaga kyedre aba, ahonnì zi mo ehe amètènnì mo.

16 Yèsu ako'jo ha vo litu 'bèniye iya henye, “A'di ra èdì me'do'e zè ètì ga kö'du mo?”

17 Kora maako mì kutè vidi kayo ne'e aya'ba da me'do henye, “Vo komoyandi, mika wisi ama zi yì, ga kö'du mo èdì dakyikyì aba mì nì, o'bo dè zi me'do.

18 Èzè dakyikyì ne ènyì ku mo ko'do, umè mo akaño, amo aba hè nì, hè nì konyo aba, atèdì seserese. Mako'jo ha vo lö'bö 'bèyiye zi dakyikyì ne kore mo yaga, mora zè o'bönnì dè.”

19 Yèsu iya zi zè henye, “E vidi oma'e dè. Hala ma kalima 'diri ètì? Hala matèdì 'diri nduwè na mikuku? Ika wisi ne zi ma.”

20 Ikannì mo zi Yèsu. Kandi mati dakyikyì ne ongo Yèsu, umè wisi ne tese aba, here mo alö'bö akaño, alulu gbö amo aba hè nì.

21 Yësu ako'jo ha 'bu mo iya henye, “Mo ëdi here ne, ndala aba?” Mo aya'ba iya henye, “Kyere mo gba na wisi tisi.

22 Da kyɔ dakyikyɩ ne ëdi yɔnzɔ zi mo kofo, mo kumë aba mi wa'do ehe mi wini. Asösu kö'du ga kö'du ze, akɔnyi ze, ëzë akato'bo.”

23 Yësu alëzë iya henye, “Iya ‘Ëzë mo'bo'e,’ Wa biya akyigɔ dë zi vidi mati ëdi koma aba.”

24 Here kandi 'bu mo ënyi udu riyë, “Mëdi koma aba, mora anza dë kyɔ. Akɔnyi ma zi tedi mo aba kyɔ.”

25 Here Yësu ayɔlɔ vidi kayo ne'e ëdinni ku tayi kara rë ni, here mo i'di kö'du zi dakyikyɩ ne. Mo iya henye, “Dakyikyɩ mati mbili kisi ehe ha ngulu aba, mi'di kö'du zi yi tasi yaga ta ra wisi ne, ehe ödu dekpe mi mo löhu.”

26 Here dakyikyɩ ne udu, umë wisi ne tese aba na kyigɔ, asi gbo yaga. Wisi ne ongɔ bi kaa yöku vidi, vidi biya na kölö kölö iyanni henye, “Mo oli ku.”

27 Yësu oba wisi ne kala ni aba, akɔnyi mo zi tēnyi, mo ɔɔ gbo riyë.

28 Tapëti Yësu mati ödu loko, vo lö'bö 'bomo'e ako'jonnɩ ho mo mati zë na ga rë nni, “Kö'du a'di do'bo dë dakyikyɩ kore gɔ mo yaga?”

29 Yësu aya'ba da me'do iya henye, “Nje mötu ra ato'bo kyinë nenye kore mo yaga, waako ɔ'bo dë.”

*Yësu ame'do kö'du koli 'bëni löhu
(Mt. 17:22-23; Lk. 9:43b-45)*

30 Here Yësu vo lö'bö 'bëni ëti ilanni bi nani i'bënni nduwë kpuru temi Galilaya. Yësu omba dë zi vidi kölö maako zi yɔlɔ nedi kila,

³¹ ga kö'du mo ëdi vo lö'bö 'bëni ye yandi mo. Mo iya henye, “Wisi a Vidi aki'di zi vidi maako'e, zë akofonni mo. Ko'do da wota aba yaa, mo akaliro na didi.”

³² Mora zë ayolonnî mi kö'du yandi ne dë, zë na tere ta bi hɔ mo ko'jo.

Ëyi ra 'bëni na kyedre?

(Mt. 18:1-5; Lk. 9:46-48)

³³ Here zë ayinnî Kaparanamo. Tapëti ti'bë 'bëzë loko, Yësu ako'jo ha vo litu 'bëniye, “Ëdiye ame'do da ga gëri ne ga kö'du a'di?”

³⁴ Mora zë aya'bannî da me'do dë zi mo, ga kö'du da ga gëri ne zë ëdinnî ame'do na ga rë nnî, ëyi ra 'bëni kyedre.

³⁵ Yësu alima akaŋo, ako'jo vo litu 'butë domoriyö ne'e, iya zi zë henye, “Mo mati omba zi tedi dagba, maya'ba rë ni hulëhu ta da vidi biya, mo mëdi na vo litu zi vidi biya.”

³⁶ Here mo iri wisi kora i'di mo atɔɔ da komo zë. Mo i'di kala ni kpo ta rɔ mo, iya zi zë henye,

³⁷ “Vidi mati iri wisi ma kölö tëmi gisisi nenye'e kalakyedre aba mi ru ma, mo iri ma kalakyedre aba. Vidi mati iri ma kalakyedre aba, iri dë nje ma kalakyedre aba, mora mo mati utu ma ne kpa.”

Vidi mati kö'du ko'dɔ 'bɔmo anza dë

Na kyënyë zi ze, mo 'beze

(Lk. 9:49-50)

³⁸ Here Yowani iya zi mo henye, “Vo komoyandi, dongɔ kora maako ëdi dakyikyî kore mo ru yi aba, dayada ze zi mo zi kila, ga kö'du mo anza dë mi gboko 'beze.”

³⁹ Yësu ayada zi zë henye, “Ayɔnzɔ'e mo dɔɔ də, ga kö'du vidī kōlō maako mati ëdī kö'du koro ko'dɔ mī ru ma, akato'bo də kandi tapētī mo kö'du kyënyë kiya ru ma aba.

⁴⁰ Ga kö'du vidī mati kö'du ko'dɔ 'bomo anza də na kyënyë zi ze, mo 'beze.

⁴¹ Miya zi ye tīnyō henye, vidī maako mati i'dī wini zi ye kuwë ga kö'du'e 'bama, aki'ja biriti rë nī.”

Kö'du kyënyë yɔnzɔ
(Mt. 18:6-9; Lk. 17:1-12)

⁴² “Ëzë vidī ma o'dɔ kö'du zi wisi tisi ma kōlō nenyë'e zi kö'du kyënyë ko'dɔ mati oma mī ma, atëdī na laka zi vidī nani zi tēdī yītō kyedre kida aba kpo ta gu nī ehe ku'du mo mī ranga.

⁴³⁻⁴⁴ Here ëzë kala yī o'dɔ yī zi kö'du kyënyë ko'dɔ, ikye yaga. Ëdī na laka zi yī lima kazi kala, ta da kala sesi mo 'dō rīyō tī'bë mo aba mī gehena mati inde rë nī dë.

⁴⁵⁻⁴⁶ Ëzë ndī yī o'dɔ yī zi kö'du kyënyë ko'dɔ, ikye yaga. Ëdī na laka zi yī lima kazi ndī, ta da ndī sesi mo 'dō rīyō tī'bë mo aba mī gehena mati inde rë nī dë.

⁴⁷ Ëzë komo yī o'dɔ yī zi kö'du kyënyë ko'dɔ, oba yaga. Ëdī na laka zi yī tōdu Damōku 'ba Wiri komo kōlō aba, ta da komo sesi mo 'dō rīyō tī'bë mo aba mī gehena,

⁴⁸ mati 'kuru oli dë, ehe wa'do inde rë nī dë.' ”

⁴⁹ “Vidī na kōlō kōlō akakɔ'jɔ wa'do aba kaa wakumu ëdī akɔ'jɔ yɔ'dɔ aba.

⁵⁰ Yɔ'dɔ ëdī laka, mora ëzë ayaṅa yɔkɔ nī ku, hala ato'bo ko'dɔ zi yɔkɔ löhu? Ëdiye yɔ'dɔ 'ba

aboka aba mi kutè'e, ehe alima'e mi rakyëyi oka ma kölö maako aba."

10

*Yësu ayandi kö'du 'ba mbara yëyi
(Mt. 19:1-12; Lk. 16.18)*

¹ Here Yësu ila bi nani, ënyï i'bë mi dakaŋo 'ba Yudiya, ehe umu da ranga 'ba Yeredene. Vidi ayinni na kayo zi mo löhu, mo ayandi zë kaa mati mo ëdi 'duwi ako'do.

² Here kya 'ba Farasiye ayinni zi mo, ayonzonni zi mo kuyi. Zë ako'jonnï ho mo iyanni henye, "Ayada te zi ze, kö'du ki'di 'beze akila vidi zi mbara 'bëni yëyi?"

³ Yësu aya'ba do mo temï kö'du ko'jo iya henye, "Kö'du ki'di a'di ra Mosa i'di zi ye?"

⁴ Da kö'du ya'ba 'bëzë ëdi henye, "Mosa i'di dangölö zi vidi waraga 'ba rayëyi yöru, ehe kore mbara 'bëni 'de."

⁵ Yësu iya zi zë henye, "Mosa ayöru kö'du ki'di ne here zi ye, ga kö'du de 'e na kyigo zi yandi.

⁶ Mora biyeto aba, mi kadra nani mati bi o'do rë ni, Wirï i'di kora mbara aba.

⁷ Mora ga kö'du nenyë, kora akila 'bu ni ma ni, aba akadroko rë nni mbara 'bëni aba,

⁸ ehe zë riyö ne, ata'banni na wa kölö.

⁹ Inye'e dë wa mati Wirï adroko ku bi kölö ne."

¹⁰ Mati zë a'banni löhu hulëhu loko, vo lö'bö'e ako'jonnï ha Yësu ga kö'du ne.

¹¹ Here mo iya zi zë henye, "Kora mati ayëyi mbara 'bëni ehe oze mbara vere, mo o'do ndoro ta da mbara 'bëni.

12 Mi ga gëri kôlô ne, mbara mati ayëyi kora 'bëni, ehe oze kora vere, ne o'do ndoro."

*Yësu i'di ya'da zi gisisiye
(Mt. 19:13-15; Lk. 18:15-17)*

13 Here kya vidî maako'e ikannî gisisiye zi Yësu, ga kö'du zi mo kala nî kî'dî dë zë, mora vo lö'bô'e amonnî vidî ne ëti.

14 Mati Yësu ayolo kö'du nenyë, mo na kamo ehe iya zi vo lö'bô 'bëniye henye, "Ila'e gisisiye 'bayinnî zi ma, ayata'e zë dë, ga kö'du damöku 'ba Wirî ne ëdî kö'du zë kaa ma nenyë'e.

15 Miya zi ye henye, mo mati irî damöku 'ba Wirî dë kaa wisi tisi, ödu dë mî mo."

16 Here mo irî gisisiye hu förö nî, i'di kala nî dë zë, ehe i'di ya'da zi zë.

*Kora vo wakayo
(Mt. 19:16-30; Lk. 18:18-30)*

17 Mora kaa Yësu ayeto ku da gëri 'bëni löhu, kora maako aho alodrɔ da komo mo, ako'jo ho mo iya henye, "Vo komoyandi laka, mako'do a'di zi ma didî ma ŋburu ki'ja?"

18 Yësu ako'jo ho mo iya henye, "Kö'du a'di ako'jo ma na laka? Vidî maako anza na laka, nje kôlô Wirî.

19 Ayolo kö'du kî'dî ne'e ku. Ofo vidî dë, o'do ndoro dë, alogo dë, asusu vidî maako dë na ndɔndɔ, o'ba vidî dë, ɔwɔ 'bu yi ma yi aba."

20 Kora ne iya henye, "Vo komoyandi, kyere ma gba na ɔbi, mɔwɔ kö'du kî'dî ne biya."

21 Here Yësu ongo bi mbiyi do mo lovo aba, iya henye, "O'do wa kôlô dë gba. I'bë, ogo wa mati

ëdî mo aba ne biya, i'dî kôhi mo zi vo leriye, atëdî wa aba kyɔ komoriyë, ayi alö'bö ga ndî ma.”

²² Mati kora ne owo kö'du ne, biköndu apere rë nî ta komo mo, ehe i'bë 'de na rasösu, ga kö'du mo na vo wakayɔ.

²³ Yësu ongo bi kpo da vo lö'bö 'bëniye, iya zi zë henye, “Atëdî na kyigɔ zi vidi 'ba wakayɔ aba zi tödu mî damöku 'ba Wirî.”

²⁴ Mora here, vo lö'bö'e na rakaga mî me'do ne. Mora Yësu i'bë nduwë kiya mo aba henye, “Gisi ama'e, ëdî na kyigɔ zi tödu damöku 'ba Wirî.

²⁵ Atëdî na kyigɔ ndra zi vidi 'ba wakayɔ aba zi tödu mî damöku 'ba Wirî, ta da jemele zi ti'bë kpuru ta komo wogo 'ba ibira.”

²⁶ Mora here ne, vo lö'bö'e rakaga aba ndra, ako'jonnî oka maako, “Mora here ne, ëyi ra ato'bo yomɔ?”

²⁷ Yësu ongo bi mbiyi dë zë, aya'ba do mo henye, “Nenye wa mati vidi ɔ'bo dë ko'do mo, mora anza dë na kyigɔ zi Wirî. Wirî ato'bo wasisi ko'do mo biya.”

²⁸ Here Petero ame'do riye, “Ongo te, dila wasisi ku biya, da'ba dalö'bö ku gë yi.”

²⁹ Yësu alëzë ɔɔ, iya zi zë henye, “Mayada zi ye henye, vidi maako mo ila liɔ, mandere öndu'e, mandere ëmiye, mandere ma'e, mandere 'bu'e, mandere gisisiye mandere yaka'e, ga kö'du ma, ehe ga kö'du yöyö laka,

³⁰ mo aki'ja ndra mî ko'do ma ndenye ne. Mo aki'ja loko lami da kyɔ, öndu'e, ëmiye, ma'e, gisisiye, yaka'e, ehe riti kpa. Mî ko'do mati atayi ne, mo aki'ja didi nburu.

31 Mora vidī kyɔ mati dagba ne, atēdinnī hulēhu, ehe vidī kyɔ mati hulēhu ne, atēdinnī dagba.”

Yēsu ame'do kö'du koli 'bēnī
(Mt. 20:17-19; Lk. 18:31-34)

32 Yēsu vo lö'bö 'bēnī eti, yaanya aba ēdinnī ku da ga gērī mati i'bē le mī Yerusalema. Yēsu ēdī ati'bē dagba komo vo lö'bö'e. Zē ndo na rakaga. Vidī mati alö'bö 'bēnī hulēhu ne, na tere. Da kölö löhu Yēsu oba vo litu 'butē domoriyö ne'e dakapa, ame'do kö'du wa mati ako'do rē nī zi nī. Mo iya zi zē henye,

33 “Owo'e te, dēdī ti'bē'e le mī Yerusalema, ani Wisi a Vidī aki'dī zi kyedre 'ba vo karasa'e ehe vo komoyandi 'ba kö'du kī'diye. Zē akombannī da kö'du zi mo kofo, aki'dī mo zi vo leze'e,

34 mati ako'donnī wari ro mo, ko'binnī oro ro mo, aku'bōnnī hu mo, ehe akofonni mo. Mora ko'do da wota aba, mo atēnyī na didi.”

Kö'du 'ba Yemisi nni Yowani aba
(Mt. 20:20-28)

35 Here Yemisi nni Yowani aba zē gisi 'ba Zebedeyo, ayinnī zi Yēsu, iyannī henye, “Vo komoyandi, waako ēdī ani domba zi yī ko'do mo zi ze.”

36 Yēsu ako'jo hē zē iyannī henye, “A'di ra here?”

37 Zē aya'bannī da me'do iya henye, “Ēzē alima ku da kyiti 'ba bikanyi kyedre 'ba damöku 'bēyī, domba yī zi kila ze lima yī aba, ma kölö da kala yī ma tiri, ehe ma kölö da kala yī ma gali.”

38 Yēsu iya zi zē henye, “Ayolo'e dē, a'di ra ēdiye kö'du ko'jo go mo. Akato'bo'e köfö 'ba riti

mati makuwë ne? Akato'bo'e bapatisi tëmì gëri
mati abapatisi ma?"

³⁹ Aya'bannì da me'do henye, "Dakato'bo."
Yësu iya zi zë henye, "Akuwë'e köfö mati
makuwë, ehe akabapatisiye tëmì gëri mati aba-
patisi ma.

⁴⁰ Mora mo'bo dë zi vidì maako kinzi, ëyi ra
akalima da kala ma ma tiri, ehe da kala ma ma
gali. Wiri ra aki'di bi nenyë'e zi zë mati mo ako'jo
ga kö'du zë."

⁴¹ Mati kya 'ba vo litu'e 'butë owonnì kö'du ne,
zë na kamo kazi Yemisi Yowani aba.

⁴² Here Yësu ako'jo zë biya zi nì ga bi kölö, iya
zi zë henye, "Ayolo'e ku here, yere 'ba vo leze'e
ëdinnì yere kyigo'e kalakonda aba.

⁴³ Nenyë anza dë gëri mati ëdì mì kutë'e. Èzë
vidì ma kölö tëmiye omba zi nì tëdì na kyedre,
mo mëdì na vo kalima zi oka'e,

⁴⁴ ehe vidì ma kölö tëmiye omba zi nì tëdì
dagba, mo mëdì na vo kalima zi oka'e biya.

⁴⁵ Here Wisi 'ba Vidì ayi dë zi vidìye loo ko'do
zi mo, mo ra ayi zi ko'do, ehe zi didì nì kù'di zi
vidì kayo yomo."

*Yësu ako'jo vo komoköndu Baratamoya
(Mt. 20:29-34; Lk. 18:35-43)*

⁴⁶ Here zë ayinnì mì Yerikö. Mati Yësu ila
gawo vo lö'bö 'bëniye ëti ehe vidì kayo ëti, vo
komoköndu ru mo Baratamoya, Wisi 'ba Tomasi,
ëdì alima da kapa gëri.

⁴⁷ Mati mo owo henye Yësu 'ba Nazereta ra,
mo ayeto hë nì gbögbö, "Yësu Wisi 'ba Dawidi
akonyi ma."

48 Vidi kayo ne'e änyinnî mo aba na kamo, iyannî zi mo zi lima ti. Mora mo agbögbö hë nî gbö ndra riye, "Wisi 'ba Dawidi akonyi ma."

49 Here Yësu ɔɔ, iya henye, "Ako'jo mo." Here zë ako'jonnî kora vo komoköndu ne gbö. Zë iyannî henye, "Ëdî rakyenyi aba, änyî riye, mo ëdî yî ko'jo."

50 Mo umë böngö 'bëni 'de, öfu riye, ayi zi Yësu.

51 Yësu ako'jo hɔ mo, "A'di ra omba zi ma zi ko'dɔ zi yî?" Kora vo komoköndu ne, aya'ba da me'do henye, "Vo komoyandi, momba zi bi kongö löhu."

52 Yësu iya zi mo, "Ï'bë, kö'du koma 'bëyi akö'jo yî ku." Kandi mo ɔ'bo zi bi kongö, alö'bö gbö ga Yësu da gëri.

11

Yësu ödu mi Yerusalema (Mt. 21:1-11; Lk. 19:28-40; Yo. 12:12-19)

¹ Mati zë ëdinnî ku tɔkɔ Yerusalema, kara ra gawo 'ba Betehege ehe Beteniya, zë ayinnî da Döku 'ba Olivo. Yësu utu vo lö'bö 'bëniye riyo dagba kö'du zi wa maako ko'dɔ.

² Yësu iya zi vo lö'bö'e henye, "Ï'bë'e zi daliŋɔ mati ëdî dagba komo'e. Ëzë kandi ɔkɔ'e ku ani, aki'ja'e wisi makakya na kida aho dë gba dɔ mo, inga'e, ika'e kinye.

³ Ëzë vidî maako ako'jo he'e kö'du a'di ëdiye mokakya ne koba gɔ mo, ayada'e zi mo Yere ra omba, mo akaya'ba hulëhu kandi."

4 Here zë i'bënni, i'janni wisi makakya yaga da ga gëri, na kida kara ha loko. Mati zë ëdinni akinga,

5 kya 'ba vidi mati ëdinni atoro dakapa ne, ako'jonnii hë zë henye, “Ëdiye a'di ko'do here? Kö'du a'di ëdiye makakya ne kinga go mo?”

6 Here zë aya'banni da me'do kaa mati Yësu ayada zi zë, here vidi ne'e ilanni zë gbo ati'bë.

7 Zë ikanni makakya ne zi Yësu, umënni bongö 'bënni da ngötu ne, Yësu ëkyi gbo do mo.

8 Vidi kayo o'banni bongö 'bënni da ga gëri, mora agamo'e ikye 'bënni mbila kaga mati mi yaka ne, o'banni da ga gëri.

9 Here vidi mati ëdinni dagba ne, ehe vidi mati alö'bö 'bënni hulëhu ne, ayeto hë nni gbögbö, “Wayeto zi Wiri,

Wiri mi'di ya'da zi mo mati ayi mi ru 'ba Yere.

10 Wiri mi'di ya'da zi damöku 'ba Yere Dawidi 'bu ze, mati ëdi atayi ne.

Wayeto zi Wiri.”

11 Mati Yësu ödu mi Yerusalema, i'bë mi yëkëlu, ongö bi kpo ta da wasisi ne, mo i'bë vo litu ma 'butë domoriyo ne ëti mi Beteniya kö'du kadra anza dekke.

Yësu asënë kaga kyëlu

(Mt. 21:18-19)

12 Mi ko'do ma ta go mo zë ëdinni ata'ba hulëhu tēmi Beteniya, Yësu na o'bo.

13 Mo ongö kaga kyëlu ta bi kowo ayöfu do mo mbili yëyü aba. Here mo i'bë akongö kodo na kato'bo ki'ja kolo do mo. Mora mati mo ayi zi mo

ani, mo i'ja nje mbili yëyu, ga kö'du anza kadra ma laka 'ba kyëlu zi tövu.

¹⁴ Yësu iya zi kaga kyëlu ne henye, “Vidi kölö maako onyo kölo dekpe kazi yi löhu.”

Yësu i'bë mi yëkëlu

(Mt. 21:12-17; Lk. 9:45-48; Yo. 2:13-22)

¹⁵ Mati okonni mi Yerusalema, Yësu i'bë ödu mi yëkëlu, ayeto vidi mati edinni wakogo ne kore mo biya yaga. Mo adu'du tarabiza 'ba vidi mati edinni kahi kutre, ehe gba'da 'ba vidi mati edinni atu'bu kogo ne kaŋo.

¹⁶ Mo omba de zi vidi kölö maako kumbë wa maako kpuru tasi mo aba yaga temi yëkëlu.

¹⁷ Here mo ayandi vidiye iya henye, “Ede na yöru Wiru iya henye, ‘Yëkëlu 'bama ne akako'jo loko 'ba mötu zi tu'de'e biya,’ mora ofo'e ku na bi 'ba rakoho 'ba vo logo'e.”

¹⁸ Kyedre 'ba vo karasa, ehe vo komoyandi 'ba kö'du ki'diye owonni kö'du ne here, ayetonni geri maako koma zi Yësu kofo. Ze na tere kazi mo, ga kö'du vidi kayo ne'e biya na rakaga temi kö'du yandi 'bomo.

¹⁹ Mati hutaga oko, Yësu vo litu 'beni eti, i'benni 'de temi gawo nani.

Kö'du yolo ta ra kaga kyëlu

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Mi da mindo vere 'do nbo, ze edinni ati'bë ta da geri, ongonni kaga kyëlu ne, oli ku ta riyë le ngara'da ni aba akaŋo.

²¹ Petero asosu kö'du mati o'do re ni ne, ehe iya zi Yësu henye, “Ongo te, vo komoyandi, kaga kyëlu mati asene ne, oli ku.”

²² Yësu aya'ba do mo zi zë iya henye, “Ëdiye kö'du koma aba mi Wiri.

²³ Miya tinyö zi ye henye, mo mati ayada kö'du zi lutu nenyë tēnyī riyē ehe rē nī kumē mi ranga, do mo anza dē jiri jiri, mora oma mi kö'du mati mo iya ne, ako'do rē nī zi mo.

²⁴ Ga kö'du ne mayada zi ye, ezē amötu'e, ehe ako'jo'e kö'du wa, oma aki'ja, aki'di wa mati ako'jo kö'du go mo.

²⁵⁻²⁶ Ezē ɔɔ riyē amötu, ila kö'du sisi mati iri ra vidi maako, here 'Bu yi komoriyē akila kö'du kyenyē mati o'do.”

*Kö'du ko'jo kö'du kalakonda 'ba Yësu
(Mt. 21:23-27; Lk. 20:1-8)*

²⁷ Zë okonni kpa löhu mi Yerusalema. Mati Yësu edi alasi mi yekelu, kyedre 'ba vo karasa'e, vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye, ehe vidi kyedre'e ayinni zi mo

²⁸ ako'jonnī ho mo iyanni henye, “Ayada zi ze, kalakonda 'ba a'di ra edi kö'du nenyē'e ko'do mo aba? Eyi ra i'di kalakonda ne zi yi?”

²⁹ Yësu aya'ba do mo zi zë iya henye, “Ma kako'jo he'e nje kö'du ko'jo kolö aba. Ezē aya'ba'e da kö'du ko'jo ne ku, makayada zi ye kalakonda 'bēyi ra mēdi kö'du nenyē'e ko'do mo aba.

³⁰ Ayada'e zi ma, kalakonda 'ba Yowani mati edi vidi bapatisi mo aba ne ayi ta kila, kazi Wiri kodo kazi vidi?”

³¹ Zë ayetonni hē nni wasa na ga rē nni iyanni henye, “Dakiya ze a'di? Ezē daya'ba'e do mo, diya'e 'Ayi kazi Wiri,' mo akiya henye, 'Kö'du a'di oma'e dē mi Yowani?’

³² Mora ezē diya ‘Ayi kazi vidi....’ ” Zē erennī vidiye ga kō'du vidi biya na kōlō kōlō omannī mī Yowani, iyannī mo Nēbī ra.

³³ Here da me'do ya'ba 'bēzē zi Yēsu ēdī henye, “Dayoḷo dē.” Yēsu iya zi zē henye, “Makayada dē zi ye, kalakonda 'ba a'di ra mēdī kō'du nenye'e kō'do mo aba.”

12

Mala 'ba vo ɔɔ (Mt. 21:33-46; Lk. 20:9-19)

¹ Here Yēsu ame'do zi zē tēmī mala. “Kora maako ēdī ani, isi yaka o'do resi kpo ta rɔ mo, akɔ'jɔ bi zi nyenyo ku'bō do mo, o'ba loko tɔrɔ 'ba zi bi kongɔ. Mo ila yaka ne zi vo ɔɔ kō'do'e, i'bē gbɔ bi yingɔ.

² Mati kadra 'ba nyenyo kumu ɔkɔ ku, mo utu vo kalima 'bēnī zi vo ɔɔ kō'do ne'e, zi kīrī kazi zē mī 'bēnī tēmī yaka.

³ Here vo ɔɔ ne'e irinnī vo litu ne u'bōnnī mo, utunnī mo hulēhu kazi wa maako.

⁴ Here vo kyeti yaka utu vo kalima ma agamo, vo ɔɔ kō'do'e u'bōnnī mo do mo, i'dinnī komokaya do mo.

⁵ Vo kyeti yaka utu vo kalima ma agamo, ofonnī mo. Mo utu zē kyɔ, ehe zē u'bōnnī maako'e, ofonnī maako'e.”

⁶ “Kɔsɔ mo kōlō mati ɔsɔ zi kutu, nje gogo wisi 'ba kora ne. Ndundu mo aba biya, mo utu wisi 'bēnī zi vo ɔɔ'e. Mo iya henye, ‘Mayoḷo ku zē atowonnī wisi ama.’

7 Mora vo lɔɔ nenyɛ'e iyannɪ zi oka maako, 'Nenyɛ wisi 'ba vo yaka ra. Ayiye, dofo'e mo, wasisi 'bɔmo ne'e, atɛdɪ 'beze.'

8 Here zɛ ɪrɪnnɪ wisi ne, ofonnɪ mo, u'dunnɪ yɔku mo yaga tɛmɪ yaka."

9 Yɛsu ako'jo kɔ'du iya henye, "A'di ra vo kyeti yaka ne ako'dɔ? Mo atayi akofo vo lɔɔ ne'e, akɪ'dɪ yaka ne zi vo lɔɔ maako'e.

10 Ako'jo'e kɔ'du yɔru nenyɛ ku.

'Yitɔ mati vo wa ko'ba'e ombannɪ dɛ, opi rɛ nɪ ku na ɾɪ'dɪ ma laka.

11 Nenyɛ Yere ra o'dɔ, ɛdɪ na rakaga zi ze.' "

12 Here vo dagba 'ba Yuda'e ayɔnzɔnnɪ zi Yɛsu kɪrɪ, ga kɔ'du ze ayɔlɔnnɪ mo ɛdɪ mala ne yada kɔ'du 'bɛnnɪ. Mora zɛ na tere kazi vɪdɪ kayo ne'e, here zɛ ilannɪ mo ɪ'bɛ gbɔ.

Kɔ'du 'ba 'be'bele kopi

(Mt. 22:15-22; Lk. 20:20-26)

13 Yaa, zɛ utunnɪ kya 'ba Farasi maako'e, kya 'ba Heroda'e zi Yɛsu kɪrɪ kɔ'du me'do hɔ mo.

14 Zɛ ayinnɪ zi mo iyannɪ henye, "Vo ko-moyandi, dayɔlɔ ku yɪ kora mati ɛdɪ kɔ'du tɪnyɔ ra yada. Vɪdɪ maako o'ba yɪ dɛ, ga kɔ'du omba da me'do 'beze dɛ. Mora ɛdɪ kɔ'du gɛrɪ 'ba Wɪrɪ ra yandi tɪnyɔ. ɛdɪ laka zi 'be'bele kopi zi Yere Siza kɔdɔ anza here dɛ?"

15 Mora here Yɛsu onɔɔ bi kpuru tɛmɪ kɔ'du yɔnzɔ 'bɛzɛ ne, aya'ba dɔ mo iya henye, "Kɔ'du a'di ɛdiye re 'e kɪ'dɪ zi ma kuyɪ? Ika'e kɔhi ŋbirɪrɪ ne mongɔ te."

16 Zè ikannì zi mo kòlò, mo ako'jo hē zè iya henye, “Komo èyì ra ru mo aba nenye?” Zè aya'bannì, iyannì henye, 'ba Yere Siza ra.

17 Here Yèsu iya henye, “Laka i'diye zi Yere Siza wa mati 'ba Yere Siza, ehe i'diye zi Wirì wa mati 'ba Wirì.” Zè na rakaga kazi Yèsu.

Kò'du 'ba tēnyì tēmì koli

(Mt. 22:23-33; Lk. 20:27-40)

18 Here kya Sadeke maako'e mati èdinnì akiya vīdì ènyì dè tēmì koli ne, ayinnì zi Yèsu iyannì henye,

19 “Vo komoyandi, Mosa ayöru kò'du kī'dī ne zi ze, iya henye, ‘Èzè kora mati mbara aba oli ila mbara ne kazi wisi, öndu 'ba kora ne moze mbara lu'bè ne ga kò'du zi zè gisisi ko'jo mī ru 'ba öndu mati oli ne.’ ”

20 “Here gisi öndu'e èdinnì madòmoriyö. Ma kyedre oze mbara ehe oli 'de kazi wisi ko'jo.

21 Mora öndu ma riyö mo oze mbara ne, ehe mo oli kpa 'de kazi wisi ko'jo. Kò'du ne o'do rē nī kpa zi öndu ma wota mo.

22 Mora zo zi koso mo ne'e. Gisi öndu madòmoriyö ne'e biya ozennì mbara ne, ehe olinnì kazi gisi ko'jo. Ndundu mo aba mbara ne oli gbo.

23 Yaanya aba, èzè vīdì mati olinnì, ènyinnì ku na didì mī ko'do 'ba tēnyì tēmì koli aba, mo atēdì 'bēnì na mbara 'bēyì? Zè madòmoriyö ne biya ozennì mo.”

24 Yèsu aya'ba da me'do zi zè iya henye, “Kò'du a'di o'do'e kò'du litè ne go mo? Èdì ga kò'du ayolo'e dè, a'di ra kò'du yöru iya? Kodo ayolo we'e kyigo 'ba Wirì dè?”

25 Ga kö'du ezë vidi mati olinni ne enyinni ku na didi, atedinni kaa malayika'e komoriye rakoze anza kpe.

26 Yaanya aba ne ga kö'du 'ba yöku zi tenyi ne, ako'jo'e de temi Buku mati Mosa ayöru kö'du möku lo'bo? Eädi na yöru ani, Wiri iya zi Mosa henye, 'Ma Wiri 'ba Abarayama, Wiri 'ba Yisika ehe Wiri 'ba Yakoba.'

27 Mo Wiri 'ba didi anza de 'ba koli. Alite'e kö'du ku!"

*Kö'du ki'di ma kyedre ndra
(Mt. 22:34-40; Lk. 10:25-28)*

28 Here vo komoyandi 'ba kö'du ki'di edi ani, mo owo me'do ne gbo. Mo ongo Yesu i'di da me'do ya'ba laka zi Sadeke'e, here mo ayi zi mo, kö'du ko'jo aba. "Kö'du ki'di ma vala ra edi na laka ndra, ta de ze biya?"

29 Yesu aya'ba do mo iya henye, "Ma kolö ma laka ndra edi henye, 'Owo'e kö'du Yiserele, Yere Wiri 'beze nje Yere kolö.

30 I'di lovo Yere Wiri 'beyi di'di yi aba biya, lawo yi aba biya, de yi aba biya, ehe biya kyigo 'beyi aba.'

31 Kö'du ki'di ma riyö ma laka ndra edi henye, 'O'do lovo vo haligo oka kaa mati o'do lovo yi.' Kö'du ki'di ako ndra ta da ma riyö nenye'e anza de."

32 Vo komoyandi 'ba kö'du ki'di aya'ba do mo zi Yesu iya henye, "Eme ndö, vo komoyandi. Eädi tinyö, kaa mati iya henye Wiri nje kolö, Wiri maako anza du mo.

33 Vidi mo'do lovo Wiri biya di'di ni aba, de ni aba biya, ehe biya kyigo 'beni aba, mo mo'do lovo

vo halinɔ oka kaa, mati mo o'dɔ loɔɔ ni. Ēdī na laka zi kō'du kī'dī riyo nenyē'e tɔwɔ mo ta da ngötu kī'dī wakumu maako eti zi Wiri."

³⁴ Mati Yēsu ayɔɔ hala da kō'du ya'ba 'bēnī ēdī na laka, mo iya zi mo, "Anza dē na kowɔ ta ra damöku 'ba Wiri." Ta ga ma ne, vidī maako i'dī rē ni dekpe zi ha Yēsu ko'jo.

*Kō'du ko'jo ga kō'du 'ba Korisitɔ
(Mt. 24:41-46; Lk. 20:41-44)*

³⁵ Mati Yēsu ēdī kō'du yandi mī yēkēlu, mo ako'jo kō'du iya henye, "Hala vo komoyandi 'ba vo kō'du kī'diye ɔ'bɔnnī akiya henye Korisitɔ atēdī tēmī kozo 'ba Dawidi?"

³⁶ Lawo Kōlō Laka i'dī me'do zi Dawidi kiya henye,

'Yere iya zi Yere ama henye,

Alima kinye da tiri ma,

le zi ma vo wehe 'bēyiye kī'dī burutu yi.'

³⁷ Dawidi na bi dēnī ako'jo mo 'Yere.' Hala Korisitɔ akatɔ'bo tēdī na kozo a Dawidi?"

*Yēsu ayada kō'du kyēnyē 'ba vo komoyandi 'ba
vo kō'du kī'diye*

(Mt. 23:1-36; Lk. 20:45-47)

³⁸ Yēsu nduwē kō'du yandi, ehe vidī kayo ēdī mbilinnī koze na rakyenyi. Mati mo ayandi zē, mo iya henye, "Andiye re 'e kazi vo komoyandi 'ba vo kō'du kīdī ne'e, o'dɔnnī loɔɔ zi lasi kpo mī bɔngɔ konda 'bēnnī ne, zē mētē watɔwɔ aba mī bi wakogo.

³⁹ Akinzi 'bēnnī kyiti ma kyedre mati ako'jo mī bi 'ba mötu ne, ehe bi ma laka mī bi 'ba ratoto.

40 İ'dinnī kö'du ko'do 'bënnī ga kö'du mbara lu'bë ne'e, ehe wënnī wa 'bëzë logo mo ta liŋo. Here, zë o'do rë nni zi kongo na laka mötu konda ko'do aba."

Wakī'dī 'ba mbara lu'bë
(Lk. 21:1-4)

41 Mati Yësu alima kara ra söndu kōhi 'ba yëkëlu, mo ëdī vidī mati ëdinnī kōhi 'bënnī kī'dī ne kongo mo. Vidī vo wa aba kyɔ, i'dinnī kōhi kyɔ.

42 Mora mbara lu'bë vo leri ayi i'dī tarifa riyö.

43 Mo ako'jo vo lö'bö 'bëniye bi kölö, ehe iya zi zë henye, "Mayada zi ye mbara lu'bë vo leri nenye, i'dī wakī'dī mī söndu ne ndra ta da oka'e biya.

44 Vidī mati zë wa aba kyɔ, i'dinnī nje wa mati zë ombannī dë. Mora mo le na vo leri kaa mati mo ëdī ne, i'dī 'bëni biya wa mati mo ëdī zi lima ro mo."

13

Yësu ame'do kö'du 'ba yëkëlu yaŋa
(Mt. 24:1-2; Lk. 21:1-6)

1 Mati Yësu ëdī alasi tēmī yëkëlu, vo lö'bö 'bomo iyannī zi mo henye, "Ongɔ te vo ko-moyandi, yitö koro a'di ra here, loko ne aba?"

2 Yësu aya'ba da me'do iya henye, Ongɔ loko kyedre ne'e ku? Yitö ma kölö maako kinye akatɔɔ dë ga bi nī, gë zë biya na kölö kölö aku'du akaŋo."

3 Yaa mati Yësu ëdī alima da Döku 'ba Olivo, kyëtī 'ba yëkëlu, mora Petero, Yemisi, Yowani ehe Anderiya ayinnī zi mo na bi dë nni.

⁴ Zē iyannī zi mo henye, “Ayada zi ze ndala aba nenyē ako'do rē nī, ehe ayada zi ze a'di ra ako'do rē nī zi yada henye kadra mo oko ku ga kö'du zi wasisi ne'e biya zi rē nnī ko'do.”

⁵ Yēsu iya zi zē henye, “Ēdiye komo kī'dī aba, ehe ila'e vīdī kōlō maako dē zi ye ko'ba.

⁶ Vīdī kayo akī'dī rē nnī me'do ga kö'du ma, akatayi akiyannī henye, ma mo, ehe zē ako'bannī vīdī kayo.

⁷ Mora here, anza'e dē na riti ēzē owo'e kpɔɔ wehe kara da kapa ehe kö'du yōyō 'ba wehe na kɔwɔ. Kö'du nere'e ako'do rē nnī, mora anza dē zi kiya henye, ndundu 'ba dakaɲo ra oko ku.

⁸ Dakaɲo ako'do wehe oka ma kōlō aba, damōku akalēpī da oka maako. Kinzikinzi atēdī ta bi ne biya ehe madōyī atēdī. Wa ne'e atēdinnī kaa dagba tɔɔ 'ba wisi ko'jo.

⁹ 'E na bi de 'e, ēdiye komo kī'dī aba. Akīriye, ehe aku'bō'e bi 'ba vurē. Aku'bō'e mī bi 'ba mōtu, atɔɔ'e komo vo daliɲɔ'e, ehe yere'e ga kö'du ma, zi yada kö'du yōyō laka ne zi zē.

¹⁰ Mora dagba kazi ndundu mo tokɔ, kö'du yōyō laka ma yēti zi vīdī biya.

¹¹ Ēzē irīye, ika bi 'ba vurē, asōsu'e dē ga kö'du mati akiya'e. Ēzē kadra mo oko ku, iya'e mati i'dī zi ye. Ga kö'du me'do mati akame'do'e ne, atanza 'be, atayinnī kazi Lawo Kōlō Laka.

¹² Öndu'e atēnyinnī akpa da öndu nniye, ehe akī'dinnī zē zi kofo. 'Bu'e atēnyinnī akpa da gisisi 'bēniye, ehe akī'dinnī zē zi kofo. Gisisi ako'donnī wehe akpa 'bu nnī aba, ehe akomannī gērī zi 'bu nnī, ma nnī eti kofo.

13 Vidi biya na kolö kolö akoyinniye ga kö'du ma. Mora vidi mati edi mi kuku aba, le mi ndundu mo akayomö.”

Tuku kyenyë

(Mt. 24:15-28; Lk. 21:20-24)

14 “Akong'e tuku kyedre atoro bi mati mo anza de zi tedi zi mo (kö'du zi vo ko'jo mo, ayolo na laka mi kö'du nenyë a'di). Mora ze mati mi Yudiya, atahonni 'de da lutu'e.

15 Vidi mati edi da loko 'beni asi dekpe akafo zi wa maako koba mo ni aba.

16 Vidi mati edi yaka i'be dekpe hulëhu, lifo kö'du bongö 'beni.

17 Atedi na kyenyë mi kadra naniye, zi mbara mati omönni, ehe zi ma'e mati edinni gisi luru aba.

18 Amötu zi Wiri kazi kö'du nani o'do re ni mi tona.

19 Ga kö'du kyenyë 'ba mi ko'do naniye, atedi kowö na kyenyë ta da mo biya gba damöku ayolo de biyeto aba, mati Wiri i'di damöku le mi kadra ma yaanya aba. Mora ani kö'du ako atanza dekpe kaa ma ne hulëhu.

20 Mora Yere aya'ba ra watiti mi ko'do naniye, ezë mo o'do de here, ro vidi ako omö de. Ga kö'du vidi kinzi 'bomo'e, here mo aya'ba ra watiti 'ba ko'do naniye.

21 Mora here ezë vidi kolö maako iya zi yi, Ongö te kinye Korisito edi ne, mandere ongö te nani mo edi, oma de mi mo.

22 Ga kö'du Korisito vo ndondo, ehe nebi vo ndondo'e akalaganni, ze ako'donni kö'du koro,

ehe kö'du rakaga zi vidi ko'ba. Zë ako'donni kö'du ne zi vidi 'ba Wirī mati mo inzi.

²³ Ēdiye na komokandi. Mayada ga kö'du ne ku biya zi ye gba kazi kadra mo tōkō.”

Tayi 'ba Wisi a Vidi

(Mt. 24:28-31; Lk. 21:25-28)

²⁴ “Mi ko'do tapēti kadra 'ba riti nani, kadra akuyi rē ni na kōndu, yehwe ayanyi bi dekpe,

²⁵ kyēlu akalēpinni ta komoriyē, ehe kyigō mi ga bi ne'e akore zē ta bi 'bēzē.

²⁶ Mora here, wisi a vidi akalaya ta bi tayi tēmī foli kyigō bikanyi kyedre aba.

²⁷ Mo akutu malayika'e yaga zi bi sowō 'ba bi golo'bo 'ba dakaŋo ne zi vidi kinzi 'ba Wirī tōtō mo ta ndundu 'ba damōku le kapa ma kyamo.

²⁸ Kaga 'ba kyēlu ma yandi kö'du yōlō zi ze. Ēzē ngora 'ba kaga kyēlu ne ayi ku na luwē, ehe na 'bōlō, ehe yēyu na kyiyi ne ayeto tōvu, akayōlō henye omo ku kara.

²⁹ Tēmī gērī kōlō ne, ēzē ongo'e kö'du ne'e ēdi rē nni ko'dō, akayōlō'e henye, kadra mo ku kara nzo zi rē ni yeto.

³⁰ Asōsu'e henye, kö'du nenyē'e biya ako'dō rē nni dagba kazi vidi mati ēdinni na didi yaanya aba ne koli biya.

³¹ Komoriyē dakaŋo aba akalaganni 'de, mora me'do 'bama alaga dē.”

Vidi kōlō maako ayōlō ko'do mo mandere kadra mo dē

(Mt. 24:36-44)

³² “Here vidi kōlō maako ayōlō dē ndala aba ko'do mo mandere kadra mo akatōkō, le

malayika 'ba komoriyë'e mandere wisi, nje 'bu ra akayolo.

³³ Ēdiye komo kī'dī tandi aba ga kō'du ayolo'e dē, ndala aba kadra ne atoko.

³⁴ Akatēdi kaa vīdī maako ēnyī atī'bē bi yingo, kowo ta ra liṅo 'bēnī, ehe ila vo loo 'bēniye ra na vo ga liṅo kongō. Tapētī mo i'dī zi zē loo 'ba vīdī ma kōlō zi ko'do mo, mora tapētī mo ayada kō'du zi vo ha loko kongō, zi tēdi nduwē kongō mo.

³⁵ Ēdiye komokandi aba ga kō'du ayolo'e dē ndala aba vo kyeti liṅo ne atoko. Mandere atēdi hutaga aba, mandere mī kutē yondo gba kono bi aba mandere bi loso 'ba kadra aba.

³⁶ Ēzē mo ayi truku'du, mi'ja'e dē ako'do.

³⁷ Kō'du mati miya zi yī ne, miya zi ye biya, ēdiye komo kī'dī aba.”

14

*Kyedre 'ba Yuda'e o'dōnnī yere zi Yēsu kofo
(Mt. 26:1-5; Lk. 22:1-2; Yn. 11:45-53)*

¹ Here kadra 'ba kyērē karama 'ba laga 'ba koli ndenye ila ko'do mo ku nje da riyō. Kyērē 'ba mangolo'bo konyo kazi langa go mo. Here kyedre 'ba vo karasa, ehe vo komoyandi 'ba vo kō'du kī'diye, ēdinnī gērī koma zi Yēsu kīrī na liwo zi kofo mo.

² Zē iyanni henye, “Do'do'e dē mī ko'do 'ba kyērē kazi vīdī ēnyinnī na koma wehe aba.”

*Apisi yēnī ra Yēsu mī Beteniya
(Mt. 26:6-13; Yn. 12:1-8)*

³ Mati Yësu ëdî mî Beteniya liŋɔ 'ba Simona, vo mönyu ne, wakonyo, mbara maako ayi ödu loko maŋanji 'ba yëni këzi ngutru aba kyɔ mî mo, kogo mo kɔhi kyedre aba. Mo ihiya maŋanji 'ba yëni këzi ngutru ne, ehe ope da Yësu.

⁴ Kya 'ba vidi mati ëdinni ani ne, na kamo, ehe iyanni zi oka ma kölö maako henye, “Kö'du a'di 'bëni zi tedi yëni këzi ngutru ne yaŋa gɔ mo?”

⁵ Atɔ'bo kogo mo ndra ta da lamiwota tarifa, ehe kɔhi mo zi ki'di zi vo leriye.” Here alimanni gbo di'di mbara ne kile mo.

⁶ Mora Yësu iya zi zë henye, “Ila'e mo kutu ni aba. Kö'du a'di ëdiye mî mo kile? Mo o'dɔ kö'du laka teme ne, ga kö'du ma.

⁷ Atëdiye 'duwi vidi vo leri eti, ehe ta ga kadra biya omba zi ye zë konyi. Mora 'duwi atanza'e de ma aba.

⁸ Mo o'dɔ wa mati mo akato'bo. Mo ope yëni këzi ngutru ne ra ma zi kɔ'jo ma dagba ta komo kadra kö'du zi kusu mo.”

⁹ Yaanya aba ne miya zi ye tinyö, bi mati biya ayeti Bayibolo zi mo mî damöku ne, wa mati mo o'dɔ ne, akayada mî kö'du sösu kö'du mo.

*Yudasi Isikirito omba da kö'du zi Yësu kogo
(Mt. 26:14-16; Lk. 22:3-6)*

¹⁰ Here Yudasi Sikereto mo kölö temi vo litu 'butë domoriyö ne, i'bë zi kyedre 'ba vo karasa'e, ga kö'du zi Yësu susu mo zi zë.

¹¹ Zë na rakyenyi ga kö'du mati mo omba zi kiya kowo, ehe i'dinni da kö'du zi kɔhi ki'di mo zi mo. Here Yudasi Isikirito ayeto geri ma laka koma mo zi Yësu ki'di mo zi zë.

¹² Mi ko'do dagba 'ba kyërë 'ba mangol'bo konyo kazi langa, ko'do mati timëlë 'ba zi konyo ofo ku, Yësu vo lö'bö'e ako'jonni ho mo, omba zi ze ti'bë ze zi wakonyo 'ba kyërë ne ko'jo nzo zi bi yi.

¹³ Here Yësu utu riyö tēmī zë kö'du kise nenyé aba, “İ'bë'e mī gawo akandosi de 'e kora maako ëdi tele wini aba dë nī. Alö'bö'e go mo

¹⁴ mī liṅo mati mo ödu ne, mora iya'e zi vo kyeti liṅo ne, henye, vo komoyandi iya henye, 'Loko ma vala ra vo lö'bö 'bama'e, mora ma zi ze wakonyo 'ba kyërë 'ba karama 'ba laga 'ba koli ne, konyo mo 'dōmo?’

¹⁵ Mora mo akayada zi ye loko tɔɔ kyedre, loko ne ëdi ku nzo zi bi ye ako'jo'e wakonyo zi 'beze ani.”

¹⁶ Vo lö'bö ënyī i'bënnī mī gawo, ehe i'jannī kö'du ne te kaa mati Yësu iya zi zë ne, ehe ako'jonni wakonyo 'ba kyërë 'ba karama 'ba laga 'ba koli gbo.

¹⁷ Hutaga aba, Yësu ayinni vo litu 'bëni ëti.

¹⁸ Mati ëdinni wakonyo da tarabiza, Yësu iya zi zë henye, “Mayada zi ye, vidi ma kölö tēmiye akasusu ma, mati ëdi wakonyo ma aba ne.”

¹⁹ Vo litu'e na rasösu ehe ayetonnī ho mo ko'jo na kölö kölö, “Ma tinyö manza kö'du aba rë yi.”

²⁰ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, “Atëdi vidi kölö tēmī ye 'butë dōmoriyö mati usu mangol'bo 'bëni ma aba mī gbenje ne.

²¹ Wisi a vidi akoli kaa mati Biyibolo iya, ako'do rëni here. Mora atëdi na kyënyë zi vidi mati asusu mo ne. Atëdi na laka zi vidi ne ezë gba o'jo mo dë.”

*Wakonyo 'ba Yere**(Mt. 26:26-30; Lk. 22:14-20; 1 Kor. 11:23-25)*

²² Mati zē ēdinnī wakonyo, Yēsu oba nzoyi mangɔɔ'bo ehe o'do mötu 'ba öwö'di, owe mi mo, i'di zi vo lö'bö 'bēniye. Mo iya zi zē henye, “Oba nenyē ida ra ma ra.”

²³ Here mo oba köfö, o'do mötu 'ba öwö'di zi Wiri, i'di zi zē, zē uwēnni biya tēmi mo.

²⁴ Yēsu iya zi zē henye, “Nenyē yama ma mati aliko yaga ga kö'du vidi kayo, yama ma mati lömu 'ba Wiri ɔɔ ku do mo ne.

²⁵ Mayada zi ye muwē a'ji nenyē dekpe löhu le mi ko'do mati makuwē a'ji ma kyiyi mi damöku 'ba Wiri.”

²⁶ Mora zē aya'binnī ngala ehe i'bēnni yaga da Döku 'ba Olivo.

*Yēsu iya kö'du ha kiga 'ba Petero**(Mt. 26:31-35; Lk. 22:31-34; Yn. 13:36-38)*

²⁷ Yēsu iya zi zē henye, “E biya ataho'e, akila'e ma kaa mati Biyibolo iya, Wiri akofo vo timelē yako, mora timelē akapere rē nni biya.

²⁸ Mora tapēti mo ezē mēnyi ku na didi, ma kati'bē mi Galilaya dagba komo'e.”

²⁹ Petero enyi aya'ba da me'do henye, “Mila yi dē, ezē koso mo ne'e biya ilanni yi le.”

³⁰ Yēsu iya zi Petero henye, “Mayada zi yi henye, gba kazi zanga ayapa da riyö yondo aba, akiya da wota henye, ayolo ma dē.”

³¹ Petero aya'ba da me'do na kyigo, “Makiya dē here, ezē edi le zi ma zi koli yi aba.” Koso vo litu ne'e iyanni biya here.

*Yēsu amötu mi Getesemina**(Mt. 26:36-46; Lk. 22:39-46)*

32 Zē ayi ɔkɔnni bi mati ako'jo Getesemina, ehe Yēsu iya zi vo lö'bö 'bēniye, “Alima'e kinye ezē mēdi amötu.”

33 Mo oba Petero, Yemisi ehe Yowani ti'bē ni aba. Kö'du sösusu ayi zi mo

34 ehe mo iya zi zē henye, “Kö'du sösusu mi di'di ma ne, na kyedre omba kara zi lihiya. Alima'e kinye ongo'e bi kida aba.”

35 Mo ēnyi i'bē tisi dagba, umē rē ni akaŋo amötu henye, ezē ēdi zi rē ni kö'do, mo'bo dē zi ti'bē kpuru tēmi kadra 'ba riti nani.

36 Amötu iya henye, “Bu, 'bu ma wasisi biya ako'do rē ni mi kö'du komba 'bēyi. Oba köfö 'ba riti nenye 'de ta ra ma. Mora ne anza dē gba wa mati momba, mora wa mati yi ra omba.”

37 Mati mo a'ba i'ja vo lö'bö wota ne'e ēdinni ako'do. Mo iya zi Petero, “Simona, ēdiye ako'do? ɔ'bo'e dē zi lima na ngö gbī le nje kadra kölö?”

38 Mo iya zi zē henye, “Ēdiye bi kida aba, amötu'e henye, kazi alēpiye mi kö'du yonzo. Lawo Kölö Laka ra akato'bo ida ra akyigo dē.”

39 Mo i'bē kpa löhu da kölö amötu, amötu iya gbī me'do kölö kölö ne.

40 Mo a'ba hulēhu zi vo litu'e i'ja zē ako'do, zē ɔ'bonni dē zi komonni kila na hwērē. Zē ayɔlonni dē a'di ra na kiyanni zi mo.

41 Mati mo ayi hulēhu mi kadra ma da wota mo aba, mo iya zi zē henye, Ēdiye gba ako'do alawo? ɔ'bo ku! Kadra mo ɔko ku! Ong'o'e te, wisi a vidi yaanya aba i'di ku zi vidi 'ba kö'du kyēnyē'e.

42 “Ēnyīye riyē di'bē'e, ongo'e kinye, nenye kora mati asusu ma.”

*Yësu kīrī**(Mt. 26:47-56; Lk. 22:47-53; Yn. 18:3-12)*

⁴³ Mati Yësu ëdī gba ame'do, Yudasi mo kōlō tēmī vo lītu 'butē dōmorīyō ne ɔkɔ gbɔ. Mo aba vīdī kayo kulu, mɔvɔ aba. Kyedre 'ba vo karasa, vo komoyandi 'ba kō'du kī'diye 'e kyedre 'ba Yuda'e ra utunnī zē.

⁴⁴ Vo wasusu ayada zi vīdī kayo ne'e, dakyīnē wa na ko'dɔ, iya henye, vīdī mati munzu hɔ mo ne, mo ra omba'e. "Īriye mo, oba'e mo 'de tasi mo aba yaga."

⁴⁵ Kandi mati Yudasi ɔkɔ, mo ĩ'bē zɔ zi Yësu, ehe iya henye, "Vo komoyandi" ehe unzu hɔ mo.

⁴⁶ Here zē ĩrinnī Yësu anda'bannī mo gö.

⁴⁷ Mora vīdī kōlō tēmī zē mati ëdīnnī atɔrɔ ani ne, otɔ kulu 'bēnī, iga mbili vo lō'bō 'ba karasa ma kyedre ne yaga.

⁴⁸ Yësu ame'do rīyē iya zi zē henye, "Ayiye kulu aba, mɔvɔ aba zi ma kīrī mo, kaa ma vo kō'du kī'dī pere?"

⁴⁹ Ko'do ta ga ko'do mēdī ëtī wayandi mī yēkēlu, ehe ĩriye ma dē, mora here, kō'du ne ako'dɔ rē nnī biya kaa mati Biyibolo iya."

⁵⁰ Here, vo lītu 'bɔmɔ'e biya ilannī mo, aho wēnnī.

⁵¹ Vere maako gba na ɔbi bɔngɔ kolo aba rē nī, nje kōlō usu ga Yësu ani.

⁵² Zē ayɔnzɔnnī zi mo kīrī, mo aho wēnī na ga mbiya ila bɔngɔ ne 'de zi zē ani.

*Yësu komo kyedre 'ba Yuda'e**(Mt. 26:57-68; Lk. 22:54-55,63-71; Yn. 18:13-14,19:24)*

53 Here, obannī Yēsu tī'bē mo aba liṅɔ 'ba kyedre 'ba vo karasa, ani Yere 'ba vo karasa'e, kyedre'e 'ba vo komoyandi 'ba kō'du kī'diye atɔtɔ rē nni biya ani.

54 Mora here, Petero usu gɔ mo ta bi kɔwɔ i'bē ödu mī liṅɔ 'ba kyedre 'ba vo karasa. Ani mo alima akaṅo vo bi kida eti wa'do koye.

55 Kyedre 'ba vo karasa'e, Yuda'e biya i'di rē nni zi kō'du kyēnyē mati Yēsu o'do ne ki'ja, atehe mo kofo, mora 'de i'jannī dē.

56 Vidi kayo alimannī ndɔndɔ kiga ra Yēsu, mora kō'du yada 'bēzē ne andele dē.

57 Kya 'ba vidi maako'e ēnyinnī riyē, igannī ndɔndɔ gu mo, iyannī henye,

58 “Dowo ze mo edi akiya henye, ‘Ma kiyi ya yēkēlu mati vidi o'ba ne 'de, ehe tapeti ko'do da wota aba, mako'ba mati vidi ra dē ako'do.’ ”

59 Ezē zē o'donnī le kō'du kiya 'bēzē ne ire dē.

60 Kyedre 'ba vo karasa'e ēnyi da komo zē riyē ako'jo ha Yēsu iya henye, “Da kō'du ya'ba 'bēyi anza dē ga kō'du ndɔndɔ mati igannī gu yi ne?”

61 Mora Yēsu alima wēni ti, omba dē zi me'do. Kyedre 'ba vo karasa ako'jo hɔ mo löhu iya henye, “Yi Korisito, Wisi 'ba Wirī mati i'di ya'da zi mo ne?”

62 Yēsu aya'ba da me'do iya henye, “Ma ra. 'E biya akongɔ'e wisi a vidi alima da kala tiri a Wirī, ehe atayi foli 'ba komoriyē aba.”

63 Here, kyedre 'ba vo karasa iza bɔngɔ 'bomo ehe iya henye, “Domba kya 'ba vo kō'du kiya dekpe.

64 Owo'e kō'du sawiya 'bomo ne ku. Kō'du sösu 'be'e a'di?” Zē biya u'dunnī födö rɔ mo, mo o'do

kö'du kyënyë ku mofò mo 'de.

⁶⁵ Kya maako'e ayetonni oro ko'bi ra Yësu, idanni komo mo u'bönni mo, iyanni henye, "Asösu ëyi ra u'bö yi?" Ehe vo wehe irinni mo a'banni kyila mo kisa mo.

Tandi 'ba Petero

(Mt. 26:69-75; Lk. 22:56-62; Yn. 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Mati Petero ëdi gba lima akaño liño 'ba kyedre 'ba vo karasa'e, wu'jë ma kölö maako ayi ta da kapa.

⁶⁷ Mati ongo Petero ëdi wa'do koye, mo ongo bi mbiyi do mo iya henye, "Yi kpa Yësu 'ba Nazereta aba."

⁶⁸ Mora mo andi wëni iya henye, Mayolo dë kö'du a'di ëdi ame'do go mo? Ehe ënyi asi wëni zo yaga. Mora ta go mo zanga ayapa gbo.

⁶⁹ Mati wu'jë ne ongo mo atoro ani, ayeto kpa kö'du ne yada mo löhu zi vidì mati ëdinni atoro ne'e. "Ma kölö tëmi zë."

⁷⁰ Mora Petero andi kpa löhu. Yaa ta go mo, zë mati ëdinni atoro da kapa ani ne, asösunni Petero kpa löhu, iyanni henye, o'bo dë zi tandi, yi ma kölö tëmi zë ra ga kö'du yi kpa tëmi Galilaya.

⁷¹ Here Petero ënyi asënë rë ni iya henye, "Wiri kire, kora mati ëdiye ame'do ga kö'du mo ne, mayolo dë."

⁷² Mora here, tapëti kö'du kiya 'ba Petero ne, zanga ënyi ayapa ma da riyo mo, ehe Petero asösu kö'du mati Yësu ayada zi ni, iya henye, "Gba kazi zanga yapa da riyo, akiya da wota henye, ayolo ma dë." Ehe Petero na kö'du sösu ayeto gbo kudu.

15

Ika Yësu komo Pilato

(Mt. 27:1-2,11-14; Lk. 23:1-5; Yn. 18:28-38)

¹ Do ɲbo da mindö aba, kyedre 'ba vo karasa'e, kyedre 'ba Yuda'e, vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye, ehe Yuda'e biya atoto rè nnì bi kölö ame'do a'di ra ako'do zi Yësu. Here zë idannì Yësu nyori aba i'dinnì mo zi Pilato,

² Pilato ënyi ako'jo ho mo iya henye, “Yi ra Yere 'ba Yuda'e?” Yësu ënyi aya'ba da me'do iya henye, “Mora kaa mati iya ne.”

³ Kyedre 'ba vo karasa'e asösunnì Yësu ga kö'du sisi kyö.

⁴ Here Pilato ako'jo ho mo löhu iya henye, “Anza dë zi yì da kö'du ne ya'ba mo? Owo wasusu 'bëzë ne ku biya.”

⁵ Yësu omba dë zi me'do ma kölö kiya, mora o'do Pilato na rakaga.

Ikye vurë ra Yësu zi kofo

(Mt. 27:15-26; Lk. 23:13-25; Yn. 18:39-19:16)

⁶ Tëmì kadra 'ba Kyërë 'ba Laga 'ba Koli, Pilato ëdì kö'du aba zi vidì kinga kölö tëmì kamba, mati vidì ombannì.

⁷ Mì kadra nani kora maako ru mo Barabasi i'dì mo mì kamba ani, ga kö'du ofo vidì.

⁸ Mati vidì kayo ne'e atoto rè nnì, ayetonnì ha Pilato ko'jo kaa ma kyere.

⁹ Mo ako'jo hë zë iya henye, “Omba'e Yere 'ba Yuda'e ra zi ma kinga zi ye?”

¹⁰ Pilato ayolo na laka kyedre 'ba vo karasa'e mati i'dinnì Yësu zi nì ne, ga kö'du zë na mì kumbë.

11 Mora here, kyedre 'ba vo karasa'e alëlu da vidi kayo ne'e zi ha Pilato ko'jo zi Barabasi kinga mo zi nni.

12 Pilato ame'do löhu zi vidi kayo ne'e, "A'di ra omba'e zi ma ko'do zi mo mati ako'jo Yere 'ba Yuda'e ne?"

13 Zë ënyinni biya hë nni gbögbö aba, "Atötö mo."

14 Pilato ako'jo hë zë iya henye, "Kö'du kyënyë a'di ra mo o'do?"

15 Here Pilato omba vidi kayo ne'e zi tédinni na rakyenyi, mo inga Barabasi zi zë, mo u'bö hu Yësu i'di mo gbo zi tötö.

Vo wehe asawiyanni Yësu

(Mt. 27:27-31; Yn. 19:2-3)

16 Vo wehe obanni Yësu ti'bë mo aba mi liño 'ba turu 'ba daliño, ani ako'jonnì koso vo wehe ne'e biya bi kölö.

17 Here ayöfunni bongo 'buluyë da Yësu, o'donni safo temi ngora kono ayöfunni do mo.

18 Mora here, zë ayetonni mo sawiya mo, iyanni henye, "Lima konda zi yi Yere 'ba Yuda'e."

19 Zë u'bönni do mo mavo aba o'binni oro ro mo, alomvönni domo nni aba akaño amötunni.

20 Mati zë indenni mo sawiya ku, obanni bongo 'buluyë ne 'de aya'banni bongo omo gbi ro mo löhu. Mora here, ikanni mo gbo yaga zi tötö.

Atötö Yësu

(Mt. 27:32-44; Lk. 23:26-43; Yn. 19:17-27)

21 Ta bi ti'bë 'bëzë ta da geri, andosi de nni kora maako aba ru mo Simona temi Sirënë, edi atayi mi gawo, mora vo wehe o'donni mo na kamo zi

taka 'ba Yësu kumbë. Mo 'bu 'ba Alekazende nni Rafusa aba.

²² Zë obanni Yësu ti'bë mo aba bi mati ako'jo Gologota, kö'du ya'ba aba, “Bi 'ba yingɔ da.”

²³ Mora ani, zë ayonzɔnni zi a'ji asusë ɔwɔ aba ru mo mahiri, zi ki'di zi mo mora Yësu omba dë zi kuwë mo.

²⁴ Mora here, atötönni mo ayanyanni bongɔ 'bomo na ga rë nni födö ku'du aba eyi akoba 'beni bongɔ ma vala.

²⁵ Mati atötönni mo ne, ndi kadra 'ba damindö ɔkɔ ku modɔmosowɔ.

²⁶ Wayöru 'ba mo susu ne, iya henye, “Yere 'ba Yuda'e.”

²⁷⁻²⁸ Zë atötönni vo logo kpa riyö Yësu aba, ma kölö datiri mo, ehe ma vere da gali mo.

²⁹ Vidï mati ëdinni alaga ta dakapa, ëdinni dë nni njili na kamo Yësu lidi aba. “Aha! Omba zi ti'bë yëkelu ne kihya mo akaŋo zi ko'ba mo löhu ko'do da wota aba.

³⁰ Yaanya aba ne asi akaŋo ta da taka ehe ayɔmɔ rëyi.”

³¹ Here temi geri kölö ne kyedre 'ba vo karasa ehe vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye ogonni Yësu iyanni henye, “Mo ayɔmɔ oka'e, mora ɔ'bo dë zi rë ni yɔmɔ.

³² Dongɔ'e Korisito ne te, Yere 'ba Yiserele, asi akaŋo ta da taka ne yaanya aba ehe dakoma mi mo.” Vo logo riyö mati atötö Yësu aba ne, alidi mo kpa.

Koli 'ba Yësu

(Mt. 27:45-56; Lk. 23:44-49; Yn. 19:28-30)

³³ Mī kutē kadra aba, mandölu ayöfu bi kpo ta dakaño ehe inde rē nī tapēti kadra wota.

³⁴ Mati ndī kadra ɔko ku komo kadra wota, Yēsu ēnyī udu riyē gu kyembe aba, “Elöyī, Elöyī, lema sabakatani?” Kö'du ya'ba aba henye, “Wiri ama, Wiri ama, kö'du a'di ila ma gɔ mo?”

³⁵ Kya vidī mati ēdinnī ani owonnī mo ne, iyannī henye, “Owo'e te, mo ēdī Eliya ko'jo.”

³⁶ Mora here, ma kölō tēmī zē aho lifa aba usu mī a'ji i'di da njili mɔvɔ, ehe mo injē dami'di ha Yēsu iya henye, “Disiye bi mo, dongɔ'e ēzē Eliya ēdī atayi mo yasi akaño ta da taka.”

³⁷ Mora Yēsu udu riyē gu kyembe aba, ehe oli gbɔ.

³⁸ Here, mī bɔngɔ mati ove mī yēkēlu ne, aliza riyō, kɔ ta riyē le akaño.

³⁹ Vo kyēlu 'ba vo wehe mati ēdī atɔrɔ komo taka ani ne, ongɔ hala Yēsu oli. Mo iya henye, “Kora nenyē tīnyō wisi 'ba Wiri ra.”

⁴⁰ Kya 'ba mbara maako'e ēdinnī ani bi kongɔ ta bi kɔwɔ. Mī kutē zē ēdī Mariya Magadala, Salome, Mariya ma 'ba Yemisi nni Yosepa aba.

⁴¹ Ne mbara mati usunnī ga Yēsu mī Galilaya ehe ēdinnī mo kɔnyī. Aga mbara maako'e kpa kyɔ ani. Mbara ne'e ayinnī Yēsu eti mī Yerusalema.

Kusu 'ba Yēsu

(Mt. 27:57-61; Lk. 23:50-56; Yn. 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Ko'do nenyē ako'jo ko'do 'ba rakɔ'jɔ zi bi ko'do 'ba ralawo. Bi ēdī ku tayi ra hutaga, kora maako ru mo Yosepa, ta Arimataya ɔko gbɔ. Mo mī gboko 'ba turu, ehe ɔwonnī mo, ehe mo kölō tēmī vidī mati ēdinnī bi tayi 'ba damöku 'ba Wiri

kida, ɛnyĩ i'bě zi Pilato kazi tere, kö'du ko'jo ga kö'du yöku Yėsu, zi kusu mo.

⁴⁴ Pilato rakaga aba mati owo henye, Yėsu oli ku. Mo ako'jo vo kyėlu 'ba vo wehe ako'jo ho mo kodo Yėsu oli ku kyere ya.

⁴⁵ Tapėti mo owo kö'du yada 'ba vo kyėlu ne, Pilato iya zi Yosepa moba yöku ne.

⁴⁶ Yosepa ɛnyĩ i'bě wogo mbili bongo, ayasi yöku ne akaŋo olo mi mbili bongo ne, injė i'bě usu mi wogo mati ole mi doku ma kyigo ne. Here, mo alulu yitö kyedre nbiri ha bi todu 'ba wogo ne.

⁴⁷ Mariya Magadala nni Mariya ma 'ba Yosepa aba, edinni akongo ta bi kowo, bi mati usu yöku Yėsu 'domo ne.

16

Tėnyĩ tēmĩ koli

(Mt. 28:1-8; Lk. 24:1-12; Yn. 20:1-10)

¹ Tapėti ko'do 'ba ralawo mati inde rė ni, Mariya Magadala, Mariya ma 'ba Yemisi wogonni yeni kezi gutru ti'bě mo aba zi pisi ra yöku Yėsu.

² 'Do nbö mi ko'do 'ba ralawo kadra nzere aba, zė ɛnyĩ i'benni da wogo.

³ Ta bi ti'bě 'bezė ta da geri, alimanni me'do na ga rė nni, iyanni henye, "Eyi ra akalulu yitö ne ta bi todu 'ba ha wogo ne zi ze?"

⁴ Mora mati onganni bi riyė, ijanni yitö ne alulu ku nzo hulėhu.

⁵ Here ɛnyĩ odunni mi wogo ani, onganni wisi obi maako edi alima datiri usu bongo kanyi konda rė ni o'do zė na rakaga.

⁶ Mo iya henye, “Ere'e dē. Mayolo ku ēdiye bi koma kō'du Yēsu 'ba Nazereta mati atōtō. Mo anza kpe kinye, mo ēnyī ku tēmī koli, ongo'e te, ne bi mati i'dinnī mo 'dōmo.

⁷ Mora here, yaanya aba i'bē iya'e kō'du kise nenyē zi vo lō'bō 'bōmo'e Petero mēdī zē ētī. Here mo ēdī tī'bē dagba komo'e mī Galilaya, ani akongō'e mo te kaa mati mo ayada zi ye.”

⁸ Here mbara ne asinnī yaga ahonnī ta da wogo kazi tere, onyonni kō'du mo kpa dē zi vīdī kōlō maako ga kō'du zē na tere.

Yēsu ayada rē nī zi Mariya Magadala

(Mt. 28:9-10; Yn. 20:11-18)

⁹ Mora here, tapētī tēnyī 'ba Yēsu tēmī koli 'do ŋbō ko'do 'ba ralawo aba, mo ayada rē nī dagba zi Mariya Magadala, mati mo ore dakyikyī madōmorīyō yaga ta rō mo ne.

¹⁰ Mo i'bē ayada zi aboka niye. Zē na lu'bē ēdinnī akudu.

¹¹ Mati zē owonnī henye, mo iya Yēsu ēdī na dīdī nongō mo komo nī aba, zē omannī dē mī me'do 'bōmo ne.

Yēsu ayada rē nī zi vo lō'bō rīyō

(Lk. 24:13-35)

¹² Yaa ta gō mo, Yēsu ayada dakyīnē nī 'beri zi vīdī rīyō maako'e ēdinnī atī'bē wēnnī ta da gērī mī dakaŋo maako.

¹³ Zē ayadannī kō'du ne, zi oka nniye mora zē 'de omannī dē mī kō'du ne.

Yēsu ayada rē nī zi vo litu 'butē dōmo kōlō

(Mt. 28:16-20; Lk. 24:36-49; Yn. 20:19-23; Lō. 1:6-8)

¹⁴ Mora mi ndundu mo ta go mo biya, Yesu ayada re ni zi vo litu 'butē domo kolō edinni wakonyo. Mo asawiya zē ga kō'du zē anzanni dē koma aba, ehe zē kpa na vo kazi kō'du kowo zi koma mi vidi mati iyanni mo na didi.

¹⁵ Mo iya zi zē henye, "Ibē'e ta damōku ne biya, ayētiye kō'du yöyō laka ne zi dakyinē vidi biya.

¹⁶ Mo mati oma iri bapatisi, akayomō. Mo mati omba dē aki'di riti zi mo.

¹⁷ Vo koma'e, aki'di kyigo 'ba kō'du koro kō'do zi zē. Zē akorenni dakyikyī yaga mi ru ma. Zē akame'donni ha mēnzē maako eti.

¹⁸ Mo mati iri wiri umbē le riyē, mandere uwē waroso le, o'do zē dē na kyēnyē. Zē aki'dinni kala nni da vo kō'e, akakō'jo zē."

Oba Yesu komoriye

(Lk. 24:50-53; Lō. 1:9-11)

¹⁹ Ta eti me'do 'ba Yere Yesu zi zē ne, oba mo komoriye ehe alima ku da kala tiri 'ba Wiri.

²⁰ Here, vo lō'bō enyi i'benni kō'du yeti aba ta bi ne biya. Yere o'do loo ne zē eti, ayada kō'du yeti 'bezē ne tinyō ga kō'du koro mati edinni ako'do ne.

Morokodo
Portions of the Holy Bible in the Morokodo language
of South Sudan

copyright © 2010 Pioneer Bible Translators

Language: Morokodo

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

b81b7ca7-810b-5cb2-913f-b28f08d9c01d